

ບົດແນະນຳສຳລັບການພັດທະນາຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້ອາຊຽນ

**Translated from the ASEAN Guidelines
for Agroforestry Development**

**ເຈົ້າໜ້າທີ່ອາຊຽນສຳລັບປ່າໄມ້ອາຊຽນ
2018**

Disclaimer: This is an unofficial translation and provided for reference only.

The ASEAN Guidelines for Agroforestry Development, 2018.

To find the original version of the guideline please visit the ASEAN Secretariat website, <https://asean.org/> or download at <https://asean.org/book/asean-guidelines-for-agroforestry-development-asean-senior-officials-on-forestry-2018/>.

The translation has been produced with the support of the Climate Smart Land Use in ASEAN (CSLU) project, funded by the German Ministry for Economic Cooperation and Development and implemented by the Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ).

implemented by:
giz Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

In cooperation with

ສະມາຄົມປະຊາຊາດອາຊີຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້ (ອາຊຽນ) ໄດ້ຮັບການສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນໃນວັນທີ 8 ສິງຫາ 1967. ປະເທດສະມາຊິກຂອງສະມາຄົມມີຄື: ບຣູໄນ ດາຣູຊາລາມ, ກຳປູເຈຍ, ອິນໂດເນເຊຍ, ສປປ ລາວ, ມາເລເຊຍ, ມຽນມາ, ຟີລິບປິນ, ສິງກະໂປ, ໄທ ແລະ ຫວຽດນາມ. ກອງເລຂາອາຊຽນຕັ້ງຢູ່ນະຄອນຫຼວງ ຈາກາຕາ, ປະເທດອິນໂດເນເຊຍ.

ສຳລັບຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມກະລຸນາຕິດຕໍ່: ກອງເລຂາອາຊຽນ
ພະແນກພົວພັນປະຊາຄົມ 70A Jalan Sisingamangaraja
ນະຄອນຫຼວງຈາກາຕາ 12110, ອິນໂດເນເຊຍ
ໂທລະສັບ : (62 21) 724-3372, 726-2991
Fax : (62 21) 739-8234, 724-3504
E-mail : public.div@asean.org

Catalogue-in-Publication Data

ບົດແນະນຳການພັດທະນາຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້ອາຊຽນ
ນະຄອນຫຼວງຈາກາຕາ, ກອງເລຂາອາຊຽນ, ທັນວາ 2018

630.059

1. ກະສິກຳປ່າໄມ້ອາຊຽນ
2. ການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ – SDG ISBN 978-602-5798-35-1

ISBN 978-602-5798-35-1

ບົດແນະນຳການພັດທະນາຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້ອາຊຽນ. ຜູ້ຂຽນ: Catacutan DC, Finlayson RF, Gassner A, Perdana A, Lusiana B, Leimona B, Simelton E, Öborn I, Galudra G, Roshetko JM, Vaast P, Mulia R, Lasco RL, Dewi S, Borelli S, Yasmi Y. Jakarta, Indonesia: ASEAN Secretariat.

ອາຊຽນ: ສະມາຄົມຂອງໂອກາດສຳລັບໝົດທຸກຄົນ

ຂໍ້ຄວາມຂອງສິ່ງພິມນີ້ອາດຈະຖືກອ້າງອີງ ຫຼື ພິມຄືນໄດ້ຢ່າງເສລີ, ໂດຍໃຫ້ການຮັບຮູ້ທີ່ຖືກຕ້ອງ ແລະ ສຳເນົາເອກະສານທີ່ພິມອອກນັ້ນຖືກສົ່ງໃຫ້ພະແນກການພົວພັນຊຸມຊົນ (CRD) ຂອງກອງເລຂາອາຊຽນ, ຈາກາຕາ. ຂໍ້ມູນທົ່ວໄປກ່ຽວກັບອາຊຽນ ປະກົດຢູ່ໃນເວັບໄຊຂອງອາຊຽນ: www.asean.org
ເປັນລິຂະສິດຂອງສະມາຄົມປະຊາຊາດອາຊີຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້ (ອາຊຽນ)2018. ຂໍສະຫງວນສິດທັງໝົດ.

ບົດນຳ

ບົດແນະນຳການພັດທະນາຂະແໜງການປ່າໄມ້ອາຊຽນ ແມ່ນຂີດໝາຍສຳຄັນເພື່ອແນໃສ່ເພີ່ມທະວີຄວາມຈະເລີນຮຸ່ງເຮືອງ, ການເຊື່ອມໂຍງ ແລະ ຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງປະຊາຊົນບັນດາປະເທດສະມາ ຊິກອາຊຽນ. ໂດຍລວມແລ້ວ, ບົດແນະນຳປະກອບເປັນຂອບທີ່ການພັດທະນາສາມາດເກີດຂຶ້ນໄດ້.

ບົດແນະນຳດັ່ງກ່າວແມ່ນໝາກຜົນຂອງວິໄສທັດ ແລະ ແຜນຍຸດທະສາດການຮ່ວມມືອາຊຽນ ໃນດ້ານສະບຽງອາຫານ, ກະສິກຳປ່າໄມ້ 2016–2025 ທີ່ໄດ້ຮັບການຮັບຮອງຈາກລັດຖະມົນ ຕີກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ອາຊຽນ ໃນປີ 2016. ການຮັບຮອງໄດ້ກ້າວໄປສູ່ການຕັດສິນໃຈເພື່ອພັດທະນາບົດແນະນຳ ສຳລັບການພັດທະນາຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້ໃນບັນດາປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນ, ໂດຍຜ່ານຂະບວນການປຶກສາຫາລືຢ່າງກວ້າງ ຂວາງໃນທົ່ວພາກພື້ນ ກັບພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງບໍ່ພຽງແຕ່ຈາກຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້ເທົ່ານັ້ນ, ແຕ່ຍັງພາກສ່ວນອື່ນໆເຊັ່ນ: ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ, ພະລັງງານ ແລະ ນ້ຳ.

ພວກຂ້າພະເຈົ້າຄາດວ່າບັນດາທິດທາງ ຈະຊຸກຍູ້ການຮ່ວມມືຫຼາຍດ້ານ ແລະ ການປະສານງານລະ ຫວ່າງຂະແໜງການຕ່າງໆ (ທີ່ດິນ, ເສດຖະກິດ, ນ້ຳ, ພະລັງງານ, ກະສິກຳ, ປ່າໄມ້, ສະບຽງອາຫານ, ການລ້ຽງສັດ, ການປະມົງ) ໃນບັນດາປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນ. ນອກນັ້ນ, ພວກເຮົາຍັງຄາດຫວັງວ່າ ແນວທາງການແນະນຳດັ່ງກ່າວ ຈະຊຸກຍູ້ການພັດທະ ນານະໂຍບາຍ ແລະ ແຜນງານທີ່ສຸມໃສ່ວຽກງານຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້ ໃນປະເທດສະມາຊິກ ທີ່ຈະປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ ແລະ ການເພີ່ມຜົນ ຖານຊັບສິນຂອງຊາວກະສິກອນຫຼາຍລ້ານໆຄົນໃນພາກພື້ນ ພ້ອມທັງການສະໜອງສະບຽງອາຫານທີ່ພວກເຂົາຜະລິດ. ພ້ອມທັງປັບປຸງສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ເພີ່ມທະວີຄວາມ ຍືດຍຸ່ນຂອງຂະແໜງການ ຕໍ່ບັນດາເຫດການຮ້າຍແຮງທີ່ເກີດຈາກການປ່ຽນ ແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ. ນອກນັ້ນ, ພວກເຮົາຄາດວ່າບົດແນະນຳດັ່ງກ່າວຈະຊຸກຍູ້ການຮ່ວມມືຫຼາຍກວ່າເກົ່າ ລະຫວ່າງປະເທດສະມາຊິກໃນການແລກປ່ຽນດ້ານເຕັກນິກ ແລະ ການພັດທະນານະໂຍ ບາຍ, ຊຸກຍູ້ການຄ້າຂ້າມຊາຍແດນເພີ່ມຂຶ້ນ ຂອງຜະລິດຕະພັນຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້ ແລະ ການຊຸກຍູ້ການບໍລິການລະບົບນິເວດ. ທັງໝົດຈະສະໜັບສະໜູນການເຊື່ອມໂຍງເຂົ້າກັນຢ່າງໃກ້ຊິດ ແລະ ວ່ອງໄວກວ່າເກົ່າ ໂດຍສອດຄ່ອງກັບວິໄສທັດຂອງປະຊາຄົມເສດຖະກິດອາຊຽນ.

ອາຊຽນຕີລາຄາສູງການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານວິຊາການຂອງສູນກະສິກຳປ່າໄມ້ໂລກ (ICRAF) ແລະ ອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດຂອງ ສປຊ (FAO) ທີ່ອ່ານວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ຂະບວນການດັ່ງກ່າວ ໂດຍໄດ້ຮ່ວມມືກັບບັນດາຄູ່ຮ່ວມມືທີ່ຫຼາກຫຼາຍຈາກບັນດາອົງການຂອງລັດຖະບານແຫ່ງຊາດ , ສາກົນ, ພາກພື້ນ ແລະ ການຄ້າແຫ່ງຊາດ. ແລະ ສະຖາບັນການສຶກສາ, ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ ແລະ ກຸ່ມອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ. ພວກເຮົາມີຄວາມດີໃຈເຊິ່ງດຽວກັນ, ສຳລັບການນຳພາ, ວິໄສທັດ ແລະ ຈິດໃຈຮ່ວມມືຂອງອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມອາຊຽນ ກ່ຽວກັບ ປ່າໄມ້ລວມ ແລະ ການສະໜັບສະໜູນດ້ານວິຊາການ ຈາກໂຄງການຄູ່ຮ່ວມມືອາຊຽນ-ສະວິດ ກ່ຽວກັບ ປ່າໄມ້ລວມ ແລະ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ, ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກລັດຖະ

ບານສະວິດເຊີແລນ. ພວກເຮົາຍັງຂໍຂອບໃຈ ກຸ່ມຊ່ວຍຊານດ້ານຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້ເພື່ອຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ໄພຊະນາການ, ກະສິກຳແບບຍືນຍົງ ແລະ ການຝຶນພູທິດິນ, ຊຶ່ງເປັນສ່ວນໜຶ່ງ ຂອງຂໍ້ລິເລີມເຄືອຂ່າຍກະສິກຳສາກົນຂອງສະວິເຕັນ, ສຳລັບການສະໜັບສະໜູນຢ່າງສະໝໍ່າສະເໝີຂອງຂະບວນການດັ່ງກ່າວ. ສຸດທ້າຍ, ພວກເຮົາຮັບຮູ້ວ່າ ຖ້າປາດສະຈາກຄວາມມຸ່ງມາດປາດຖະໜາ ແລະ ການນຳພາຂອງກະຊວງຕ່າງໆຂອງປະເທດສະມາຊິກ, ບົດແນະນຳນີ້ຈະບໍ່ມີຜົນເປັນຈິງ.

ພ້ອມດ້ວຍກຸ່ມຜູ້ປະກອບສ່ວນ ແລະ ສະໜັບສະໜູນຢ່າງກວ້າງຂວາງທັງໃນພາກລັດ, ອົງ ການຈັດ ຕັ້ງທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ, ຂ້າພະເຈົ້າເຊື່ອໝັ້ນວ່າບົດແນະນຳນີ້ຈະຊ່ວຍຊຸກຍູ້ ການຮັບຮອງເອົາວຽກງານຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້ທົ່ວອາຊຽນ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຕ່າງໆທີ່ຈະຕາມມາ.

ເຈົ້າໜ້າທີ່ອາວຸໂສປ່າໄມ້ອາຊຽນ (ASOF)

ສະແດງຄວາມຮູ້ບຸນຄຸນ

ອາຊຽນຂໍສະແດງຄວາມຮູ້ບຸນຄຸນຕໍ່ຄວາມເອົາໃຈໃສ່ ແລະ ຄວາມພະຍາຍາມຂອງບັນດານັກຂຽນ, ຜູ້ປະກອບສ່ວນ, ຜູ້ກວດກາ ແລະ ທີ່ປຶກສາບັນດາບົດແນະນຳທີ່ມີຊື່ສຽງ ແລະ ສະຖາບັນຢູ່ລຸ່ມນີ້ ແລະ ບັນດາຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມຫຼາຍຝ່າຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນຂະບວນການປຶກສາຫາລືໃນທົ່ວພາກພື້ນ.

ໂດຍສະເພາະ, ພວກເຮົາຮັບຮູ້ການນຳພາຂອງຄະນະວິຊາການຂອງອາຊຽນ ກ່ຽວກັບ ວຽກງານປ່າໄມ້ລວມ ທີ່ໄດ້ເປັນກຳລັງຂັບເຄື່ອນທີ່ນຳມາຊຶ່ງແນວທາງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕົວຈິງ. ກອງເລຂາການຮ່ວມມືອາຊຽນ-ສະວິດ ເພື່ອປ່າໄມ້ສັງຄົມ ແລະ ການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ ຍັງຕ້ອງໄດ້ຮັບຄວາມຂອບໃຈຂອງພວກເຮົາທີ່ໄດ້ປະສານງານຂອງຄູ່ຮ່ວມມືເຂົ້າໃນບົດແນະນຳ.

ພວກເຮົາຍັງຂໍຂອບໃຈມື້ 100 ກວ່າທ່ານຈາກບັນດາປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນ, ລວມທັງຜູ້ວາງນະໂຍບາຍ, ກຸ່ມຊາວກະສິກອນ ແລະ ສະຫະກອນ, ກຸ່ມຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ຊຸມຊົນ, ນັກປະຕິບັດ, ຊ່ຽວຊານດ້ານວິຊາການ ແລະ ນັກຄົ້ນຄວ້າທີ່ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມການປຶກສາຫາລືເບື້ອງຕົ້ນທີ່ຈັດຂຶ້ນໃນຄັ້ງທີ 7. ກອງປະຊຸມວຽກງານອາຊຽນ ກ່ຽວກັບ ປ່າໄມ້ລວມຢູ່ນະຄອນຊຽງໃໝ່, ປະເທດໄທ, ວັນທີ 12-14 ມິຖຸນາ 2017. ການປຶກສາຫາລືໄດ້ສຸມໃສ່ຈຸດປະສົງ ແລະ ເນື້ອໃນທົ່ວໄປຂອງບົດແນະນຳ, ວາງພື້ນຖານເພື່ອພັດທະນາໃນໄລຍະຕໍ່ໄປ. ສຸດທ້າຍນີ້, ພວກເຮົາຂໍສະແດງຄວາມຂອບໃຈຢ່າງອົບອຸ່ນມາຍັງສູນກະສິກຳໂລກ (ICRAF) ສຳລັບການນຳພາໃນການກະກຽມບົດແນະນຳ ແລະ ການປະສານງານຂອງຜູ້ປະກອບສ່ວນດ້ານວິຊາການ, ນັກທົບທວນ ແລະ ທີ່ປຶກສາ.

ຜູ້ຂຽນ:

- **ສູນກະສິກຳປ່າໄມ້ໂລກ (ICRAF) ທ່ານ**
Delia C. Catacutan, Robert Finlayson, Anja Gassner, Aulia Perdana, Betha Lusiana, Beria Leimona, Elisabeth Simelton, Ingrid Öborn, Gamma Galudra, James M. Roshetko, Philippe Vaast, Rachmat Mulia, Rodel Lasco dan Sonya Dewi
- **ອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດຂອງສະຫະປະຊາຊາດ (FAO)**
Simone Borelli ແລະ Yurdi Yasmi

ຜູ້ທົບທວນ ແລະ ຜູ້ປະກອບສ່ວນ

- **ຊ່ຽວຊານສະຖາບັນ**
RECOFTC ສູນປະຊາຊົນ ແລະ ປ່າໄມ້, ສູນຄົ້ນຄວ້າປ່າໄມ້ສາກົນ, ໂຄງການແລກປ່ຽນຜະລິດຕະພັນຈາກໄມ້ທີ່ບໍ່ແມ່ນໄມ້, ສູນການສຶກສາ ແລະ ຄົ້ນຄວ້າລະດັບປະລິນຍາຕີຂອງພາກພື້ນອາຊີຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້ ໃນຂົງເຂດກະສິກຳ, ເຄືອຂ່າຍການສຶກສາ ແລະ ຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳຂອງຟີລິບປິນ.

ຊ່ວຍຊານສ່ວນບຸກຄົນ

- ດຣ. Budiman Achmad
- ທ່ານດຣ Sanudin
- ທ່ານດຣ Muhamad Siarudin
- ດຣ Eva Fauziyah S.Hut, M.Sc
- ທ່ານ Eduardo Queblatin
- ທ່ານນາງ Rowena Cabahug

ຈຸດປະສານງານຂອງຄະນະວິຊາການອາຊຽນ

ກ່ຽວກັບ ວຽກງານປ່າໄມ້ລວມ ບຣູໄນ ດາຣູຊາລາມ: ທ່ານ ນາງ Noralinda Hj Ibrahim, ຮັກສາການຫົວໜ້າກົມປ່າໄມ້, ກະຊວງຊັບພະຍາກອນ ແລະ ການທ່ອງທ່ຽວ. ກຳປູເຈຍ: ທ່ານ ລອງ ລັດຕະນະໄຄມາ, ຮອງຫົວໜ້າກົມປ່າໄມ້ ແລະ ປ່າໄມ້ຊຸມຊົນ, ກົມຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ ກະຊວງກະສິກຳ, ປ່າໄມ້ ແລະ ການປະມົງ.

ອິນໂດເນເຊຍ: ທ່ານ ດຣ Bambang Supriyanto, ຜູ້ອຳນວຍການໃຫຍ່, ຫົວໜ້າກົມ ຮ່ວມມືດ້ານປ່າໄມ້ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ກະຊວງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ປ່າໄມ້.

ສປປ ລາວ: ທ່ານ ດຣ ອຸພາກອນ ອາລຸນສະຫວັດ, ຫົວໜ້າພະແນກຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ບ້ານ ແລະ ຜະລິດຕະພັນທີ່ບໍ່ແມ່ນໄມ້, ກົມປ່າໄມ້, ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້.

ມາເລເຊຍ: ທ່ານ ດຣ ເມກາຊານນີ ເມກາແດ ອາມັດສຸບິນ, ກົມຄຸ້ມຄອງຊີວະນາໆພັນ ແລະ ປ່າໄມ້, ກະຊວງຊັບພະຍາກອນ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ.

ມຽນມາ: ທ່ານ ດຣ Ei Ei Swe Hlaing, ຜູ້ຊ່ວຍຫົວໜ້າສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າປ່າໄມ້, ກົມປ່າໄມ້, ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ອະນຸລັກສິ່ງແວດລ້ອມ.

ຟີລິບປິນ: ທ່ານ ໂນນິໂຕ ເອັມ ທາມາໄຍ, ຫົວໜ້າກົມຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້, ກົມສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ.

ສິງກະໂປ: ທ່ານ Hassan Ibrahim, ຜູ້ຈັດການອາວຸໂສ, ຊີວະນາໆພັນ (ພື້ນດິນ), ພະແນກສູນຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ, ຄະນະສວນສາທາລະນະແຫ່ງຊາດ, ສວນພຶກສາສາດສິງກະໂປ.

ໄທ: ທ່ານ ດຣ ຄຳສອນ ເຮືອງລິດສະລາກຸນ, ພະນັກງານວິຊາການປ່າໄມ້, ພະແນກຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ຊຸມຊົນ, ກົມປ່າໄມ້.

ຫວຽດນາມ: ທ່ານ Dinh Van Tuyen, ຫົວໜ້າພະແນກບົກປັກຮັກສາ ແລະ ຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້, ກົມບົກປັກຮັກສາປ່າໄມ້, ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ພັດທະນາຊຸມນະບົດ ຫວຽດນາມ.

ກຸ່ມຊ່ວຍຊານແມ່ນ້ຳຂອງ ກ່ຽວກັບ ປ່າໄມ້ກະສິກຳ ເພື່ອຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ໂພຊະນາການ, ກະສິກຳແບບອິນຍົງ ແລະ ການຜົນຜູ້ທີ່ດິນ.

ທ່ານ Andrew Noble, Anja Gassner, Bao Huy, David Gritten, Delia C. Catacutan, Dian Sukmajaya, Doris Capistrano, Ei Ei.

ທ່ານ Swe Hliang, Elisabeth Simelton, Göran Bergkvist, Horst Weyerhaeuser, Ingrid Öborn, Kim Soben, Long Ratanakoma, Mai Van Trinh, Maria Estrella A. Penunia, Niall O'Connor, Ngo The An, Nguyen Van Bo, Robert Finlayson, Ronnakorn Triraganon, Sararin Phaengam,

Sigrun Dahlin, Stepha McMullin, Srichai Saengchanhai, Tran Minh Tien, Yurdi Yasmi.

ທີ່ປຶກສາ

ດຽນ ສຸກມາຢາ, ເຈົ້າໜ້າທີ່ອາວຸໂສຂອງພະແນກສະບຽງອາຫານ, ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້, ຫົວໜ້າກົມພັດທະນາຂະແໜງການ, ກົມປະຊາຄົມເສດຖະກິດອາຊຽນ, ກອງເລຂາອາຊຽນ.

ທ່ານ Doris Capistrano, ທີ່ປຶກສາອາວຸໂສ, ຄູ່ຮ່ວມມືອາຊຽນ-ສະວິດ ເພື່ອປ່າໄມ້ສັງຄົມ ແລະ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ.

ສາລະບານ

1.	ຄວາມເປັນມາ ແລະ ຂອບເຂດຂອງບົດແນະນຳ	11
2.	ຈຸດປະສົງຂອງບົດແນະນຳ.....	13
3.	ຜູ້ນຳໃຊ້ທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍ	14
4.	ຫຼັກການຊີ້ນຳ	16
4.1	ຫຼັກການຂອງສະຖາບັນ.....	16
	ຫຼັກການທີ 1: ສ້າງສະພາບແວດລ້ອມທີ່ເໝາະສົມ	16
	ຫຼັກການ 2: ຮັບປະກັນປະສິດທິຜົນ ຄວາມອາດສາມາດຂອງອົງການຈັດຕັ້ງ	17
	ຫຼັກການທີ 3: ສະໜັບສະໜູນການຮ່ວມມືຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ການຕັດສິນໃຈແບບມີສ່ວນຮ່ວມ.....	18
4.2	ຫຼັກການທາງເສດຖະກິດ	19
	ຫຼັກການທີ 4: ຮັບຮູ້ຄຸນຄ່າຂອງສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການລະບົບນິເວດ.....	19
	ຫຼັກການທີ 5: ເຮັດໃຫ້ສະພາບແວດລ້ອມໃນການລົງທຶນດ້ານກະສິກຳປ່າໄມ້ ແລະ ຕະຫຼາດ	20
4.3	ຫຼັກການດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ	21
	ຫຼັກການທີ 6: ຮັກສາ ແລະ ເສີມຂະຫຍາຍການບໍລິການລະບົບນິເວດໃນຟາມ ແລະ ພູມສັນຖານ	21
	ຫຼັກການທີ 7: ເຂົ້າໃຈ ແລະ ຄຸ້ມຄອງການແລກປ່ຽນ	22
4.4	ຫຼັກການວັດທະນະທຳສັງຄົມ	23
	ຫຼັກການທີ 8: ຮັບຮູ້ ແລະ ເຄົາລົບພູມບັນຍາທ້ອງຖິ່ນ, ປະເພນີ ແລະ ທາງເລືອກຂອງທ້ອງຖິ່ນ	23
	ຫຼັກການທີ 9: ສະໜັບສະໜູນຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ແລະ ການລວມຕົວຂອງສັງຄົມ	24
	ຫຼັກການທີ 10: ຮັບປະກັນການບົກບ້ອງ ແລະ ສິດອອບຄອງນຳໃຊ້.....	25
4.5	ຫຼັກການການອອກແບບດ້ານວິຊາການ	25
	ຫຼັກການທີ 11: ອອກແບບທາງເລືອກວຽກງານກະສິກຳປ່າໄມ້ຕາມເນື້ອໃນ	25
	ຫຼັກການທີ 12: ເລືອກອົງປະກອບກະສິກຳແບບມີສ່ວນຮ່ວມ	27
4.6	ຫຼັກການສື່ສານ ແລະ ການຂະຫຍາຍ	28
	ຫຼັກການທີ 13: ສື່ສານຄວາມຮູ້ດ້ານກະສິກຳຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ	28
	ຫຼັກການທີ 14: ວາງແຜນການຂະຫຍາຍຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ແລະ ອື່ນໆ	29
5.	ພິຈາລະນາການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ	30
5.1	ບົດບາດ ແລະ ການຈັດຕັ້ງຂອງສະຖາບັນ	30
5.2	ການວາງແຜນ ແລະ ການເງິນ	31

5.3 ການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ການຮຽນຮູ້ຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ	32
5.4 ການຕິດຕາມ ແລະ ການປະເມີນຜົນ	33
5.5 ການຄຸ້ມຄອງຄວາມຮູ້.....	34
ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1. ການພັດທະນາຂອງບົດແນະນຳ.....	35
ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 2. ບົດສະເໜີຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້: ປະກອບສ່ວນໃນການຮັບປະກັນສະບຽງອາຫານ, ການປັບຕົວ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບ ຂອງການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດໃນອາຊີຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້.....	37
ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 3. ບົດແນະນຳຕາມແນວທາງສາກົນ	39
ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 4. ເອກະສານແນະນຳໃຫ້ອ່ານເພີ່ມເຕີມ	41

1. ຄວາມເປັນມາ ແລະ ຂອບເຂດຂອງບົດແນະນຳ

ວິໄສທັດ ແລະ ແຜນຍຸດທະສາດການຮ່ວມມືອາຊຽນດ້ານສະບຽງອາຫານ, ກະສິກຳປ່າໄມ້ ໄລຍະ 2016 – 2025, ຕາມການຮັບຮອງຈາກກອງປະຊຸມລັດຖະມົນຕີກະສິກຳປ່າໄມ້ ອາຊຽນ ຄັ້ງທີ 38 ໃນປີ 2016, ແນໃສ່ຮັບປະກັນວ່າ ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ຖືກຄຸ້ມຄອງຢ່າງຍືນຍົງໃນລະດັບພູມສັນຖານເພື່ອຕອບສະໜອງ ຄວາມຕ້ອງການຂອງສັງຄົມ, ທັງເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ, ວັດທະນະທຳຂອງຄົນລຸ້ນໃນປະຈຸບັນ ແລະ ອະນາຄົດ, ແລະ ປະກອບສ່ວນຢ່າງຕັ້ງໜ້າໃຫ້ແກ່ການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ.

ຮັບຮູ້ການປະກອບສ່ວນຂອງວຽກງານກະສິກຳປ່າໄມ້ ໃນການບັນລຸຄຳປະກັນສະບຽງອາຫານ, ເພີ່ມທະວີການປັບຕົວ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ, ຫຼຸດຜ່ອນການເຊື່ອມໂຊມຂອງດິນ; ຕໍ່ກັບຫຼາຍເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ແລະ ເພື່ອແນໃສ່ເພີ່ມທະວີການເຊື່ອມຕໍ່ລະຫວ່າງການຜະລິດປ່າໄມ້ ແລະ ການຜະລິດສະບຽງອາຫານ ໂດຍຜ່ານການເຊື່ອມໂຍງເຂົ້າກັບການຄຸ້ມຄອງພູມສັນຖານ ແລະ ເພີ່ມທະວີການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ແບບຍືນຍົງ, ກອງປະຊຸມເຈົ້າໜ້າທີ່ອາວຸໂສດ້ານປ່າໄມ້ອາຊຽນຄັ້ງທີ 20 ໄດ້ເຫັນດີສ້າງບົດແນະນຳ ກ່ຽວກັບ ວຽກງານກະສິກຳປ່າໄມ້ຂອງອາຊຽນ. ລັດຖະມົນຕີອາຊຽນຄັ້ງທີ 39 ກອງປະຊຸມກະສິກຳປ່າໄມ້ ໄດ້ຮັບຮອງເອົາຂໍສະເໜີແນະເພື່ອພັດທະນາທິດທາງເປັນໜຶ່ງໃນບັນດາບົດບາດສຳຄັນຂອງການຮ່ວມມືດ້ານປ່າໄມ້ອາຊຽນ ໃນປີ 2018.

ສູນກະສິກຳປ່າໄມ້ໂລກ¹ ໄດ້ຮັບການຮ້ອງຂໍຜ່ານຄະນະປະຕິບັດງານອາຊຽນກ່ຽວກັບການປ່າໄມ້ສັງຄົມເພື່ອກະກຽມ — ຮ່ວມກັບອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດຂອງສະຫະປະຊາຊາດ (FAO) ແລະ ຄູ່ຮ່ວມມື² ໃນໂຄງການຄູ່ຮ່ວມມືອາຊຽນ-ສະວິດ ເພື່ອການປ່າໄມ້ສັງຄົມ ແລະ ການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ. — ຈຸດຫຼັກການຊີ້ນຳໝູນຊ່ວຍການພັດທະນາກະສິກຳປ່າໄມ້ໃນບັນດາປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນ³. ແນວທາງດັ່ງກ່າວຖືວ່າມີຄວາມຈຳເປັນເພື່ອບັນລຸວິໄສທັດ ແລະ ແຜນຍຸດທະສາດຂອງຂະແໜງສະບຽງອາຫານ, ກະສິກຳປ່າໄມ້ອາຊຽນ, ໂດຍສະເພາະຍຸດທະສາດທີ່⁴, 'ການເພີ່ມທະວີຄວາມຕ້ານທານຕໍ່ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ, ໄພພິບັດທຳມະຊາດ ແລະ ຜົນກະທົບອື່ນໆ' ແລະ ແຜນງານປະຕິບັດງານ, ກ່ຽວກັບ 'ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງລະບົບກະສິກຳປ່າໄມ້ທີ່ທົນທານຕໍ່ທີ່ມີຄວາມເໝາະສົມທາງດ້ານນິເວດວິທະຍາ ແລະ ເສດຖະກິດ.

¹ ສູນກະສິກຳປ່າໄມ້ໂລກເປັນສະມາຊິກຂອງ CGIAR, ຄູ່ຮ່ວມງານທົ່ວໂລກເພື່ອອະນາຄົດທີ່ໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ເປັນຄູ່ຮ່ວມງານຂອງໂຄງການຮ່ວມມືດ້ານປ່າໄມ້ລວມ ແລະ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດອາຊຽນ-ສະວິດ.
² ສູນຄົ້ນຄວ້າປ່າໄມ້ສາກົນ, RECOFTC: ສູນປະຊາຊົນ ແລະ ປ່າໄມ້, ໂຄງການແລກປ່ຽນ-ຜະລິດຕະພັນຈາກປ່າໄມ້ທີ່ບໍ່ແມ່ນໄມ້ ແລະ ສູນການສຶກສາ ແລະ ຄົ້ນຄວ້າປະລິນຍາຕິດ້ານກະສິກຳຂອງພາກພື້ນອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້.
³ ຂອບການຮ່ວມມືຫຼາຍຂະແໜງການ ກ່ຽວກັບ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນພາຍໃຕ້ເປົ້າໝາຍຂອງກອງປະຊຸມເຈົ້າໜ້າທີ່ອາວຸໂສດ້ານອາຊຽນ ກ່ຽວກັບ ກະສິກຳປ່າໄມ້, ເພື່ອສ້າງກົນໄກການປະສານງານເພື່ອແກ້ໄຂໄພຂົ່ມຂູ່ຕໍ່ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານຈາກການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ. ສຸມໃສ່ເຂົ້າໃນຂະແໜງກະສິກຳ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ແລະ ມຸ່ງໄປເຖິງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແນວທາງລະຫວ່າງຂະແໜງການ ເພື່ອການວາງນະໂຍບາຍ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ.
⁴ ທິດທາງພາກພື້ນອາຊຽນໃນການສົ່ງເສີມ ການປະຕິບັດກະສິກຳສະຫຼາດດ້ານດິນຟ້າອາກາດ; ບົດແນະນຳ ກ່ຽວກັບ ບົດບາດຍິງ-ຊາຍຂອງອາຊຽນ; ບົດແນະນຳອາຊຽນກ່ຽວກັບການລົງທຶນທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ.

ການປຶກສາຫາລືກັບພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຫຼາຍພາກສ່ວນ, ເປັນຕົ້ນແມ່ນນັກຄົ້ນຄວ້າ, ນັກວິ ຊາການ, ນັກປະຕິບັດ, ຊ່ຽວຊານດ້ານວິຊາການ, ຜູ້ຕາງໜ້າຂະແໜງປ່າໄມ້-ກະສິກຳ-ສິ່ງ ແວດລ້ອມ ຈາກລັດຖະບານແຫ່ງຊາດ, ສະມາຄົມຊາວກະສິກອນ, ໄດ້ຮັບການອຳນວຍຄວາມສະດວກດັ່ງແຕ່ເດືອນມິຖຸນາ ປີ 2017. ຜູ້ຂຽນ ແລະ ຜູ້ປະກອບສ່ວນຂໍ້ນັ້ນໝັກ ວ່າແນວທາງດັ່ງກ່າວ. ໄດ້ວາງອອກເພື່ອຮັບປະກັນການ ພັດທະນາກະສິກຳປ່າໄມ້ ແມ່ນອີງໃສ່ສະ ພາບການທີ່ເປັນເອກະລັກສະເພາະຂອງປະເທດ ສະມາຊິກອາຊຽນ. ສະພາບເສດ ຖະກິດ-ສັງຄົມ, ນະໂຍບາຍ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຂອງລັດສະມາຊິກສ່ວນບຸກຄົນຈະຕ້ອງມີການພິຈາລະນາຢ່າງສະເໝີພາບ ກັນໃນການອອກແບບຊ່ວຍເຫຼືອກະສິກຳປ່າໄມ້.

ບົດແນະນຳແມ່ນໃຊ້ໄດ້ກັບທຸກປະເພດທີ່ດິນ ຫຼື ລະບົບນິເວດທີ່ແນໃສ່ການຊ່ວຍເຫຼືອກະ ສິກຳປ່າໄມ້ພາຍໃນປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນ, ບໍ່ວ່າຈະເປັນປ່າໄມ້, ນິຄົມ, ແຫຼ່ງນ້ຳ, ບ່ອນເນີນສູງ, ທົ່ງພຽງ, ແຄມຝັ່ງທະເລ ແລະ ປ່າດົງ. ບໍ່ແມ່ນແນວທາງດ້ານວິຊາການ ໃນການສ້າງກະສິກຳປ່າໄມ້ ແຕ່ແມ່ນຂອບເຂດເພື່ອອຳນວຍຄວາມສະດວກ ໃຫ້ແກ່ການ ເຈລະຈາໃນການອອກແບບນະໂຍບາຍ, ໂຄງການ, ແຜນງານ ແລະ ການ ລົງທຶນໃນຂະແໜງຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້ລະຫວ່າງບັນດາປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນ. ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບົດແນະນຳແມ່ນມີຄວາມສະໝັກໃຈ ແລະ ບໍ່ໄດ້ເພີ່ມເຕີມ ຫຼື ທົດແທນຂໍ້ຕົກລົງ ຫຼື ສົນທິສັນຍາ, ກົດໝາຍ ແລະ ນະໂຍບາຍແຫ່ງຊາດ, ແຕ່ໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບຂອບຫຼາຍຂະແໜງການຂອງອາຊຽນ ກ່ຽວກັບ ການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ: ຂະແໜງຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້ ໄປສູ່ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ທຸກຂະແໜງ ການອື່ນໆຂອງອາຊຽນ. ບົດແນະນຳທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບກະສິກຳ.

ຫຼັກການ ແລະ ແນວທາງທີ່ອະທິບາຍໄວ້ໃນເອກະສານສະບັບນີ້, ເຖິງວ່າມີຈຸດປະສົງເພື່ອປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນ, ແຕ່ສະແດງເຖິງບົດຊະຍາອັນກວ້າງໃຫຍ່ໄພສານທີ່ສາມາດຮັບຮອງເອົາໄດ້ໂດຍປະເທດນ ອກຈາກອາຊຽນ.

2. ຈຸດປະສົງຂອງບົດແນະນຳ

- 1) ຊຸກຍູ້ບົດບາດຂອງກະສິກຳປ່າໄມ້ ເພື່ອໃຫ້ບັນລຸໝາກຜົນດ້ານເສດຖະກິດ, ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ໃນລະດັບກະສິກຳ, ຄອບຄົວ ແລະ ພູມສັນຖານ.
- 2) ຊີ້ນຳການສ້າງນະໂຍບາຍ, ຍຸດທະສາດ ແລະ ໂຄງການກະສິກຳປ່າໄມ້ຂອງບັນດາປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນ ແລະ ການລົງທຶນຂອງພາກເອກະຊົນ, ພ້ອມທັງຫຼັກສູດ ແລະ ແຜນງານກະສິກຳປ່າໄມ້ຊັ້ນສູງ.
- 3) ຊ່ວຍປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນບັນລຸເປົ້າໝາຍ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເຖິງຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ, ຕາມທິດສີຂຽວ ຫຼື ການເຕີບໂຕແບບຍືນຍົງ, ຫຼຸດຜ່ອນການປ່ອຍອາຍພິດເຮືອນແກ້ວ, ການຟື້ນຟູທິດີນ, ການປົກປັກຮັກສາແຫຼ່ງນໍ້າ, ຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງຊາຍ, ສັງຄົມ/ປ່າໄມ້ໃນຊຸມຊົນ, ການບັບບຸງການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ. ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ, ເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ.
- 4) ເພີ່ມທະວີການພົວພັນຄູ່ຮ່ວມມືລະຫວ່າງບັນດາປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນ ໂດຍຜ່ານການຮ່ວມມືພັດທະນາຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້.

3. ຜູ້ນຳໃຊ້ທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍ

ເປົ້າໝາຍຜູ້ໃຊ້ຫຼັກຂອງບົດແນະນຳແມ່ນສຳລັບຜູ້ວາງນະໂຍບາຍຂອງປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນ ແລະ , ອັນທີສອງ, ໂຄງການ ແລະ/ຫຼື ຜູ້ວາງແຜນໂຄງການໃນຂັ້ນສູນກາງ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ, ນັກວົງທຶນພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ, ສະຖາບັນການສຶກສາຊັ້ນສູງ ແລະ ອົງການທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບກະສິກຳປ່າໄມ້ ແລະ ການພັດທະນາ. ຄຳແນະນຳສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ໂດຍກຸ່ມອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ເພື່ອຈຸດປະສົງສົ່ງເສີມ.

ຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້ ແມ່ນການໂຕ້ຕອບຂອງກະສິກຳ ແລະ ຕົ້ນໄມ້, ລວມທັງວຽກງານກະສິກຳການນຳໃຊ້ຕົ້ນໄມ້. ສິ່ງນີ້ລວມເຖິງຕົ້ນໄມ້ໃນພາມ ແລະ ໃນພູມສັນຖານກະສິກຳ, ການປູກຝັງໃນປ່າ ແລະ ຢູ່ແຄມປ່າ ແລະ ການຜະລິດພືດພັນຕົ້ນໄມ້. ການພົວພັນລະຫວ່າງຕົ້ນໄມ້ ແລະ ອົງປະກອບອື່ນໆຂອງວຽກງານກະສິກຳເຊັ່ນການລ້ຽງສັດ, ປາ ແລະ ສັດນ້ຳແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນໃນລະດັບຂະໜາດ: ໃນທົ່ງນາ (ບ່ອນທີ່ຕົ້ນໄມ້ ແລະ ພືດຖືກປູກຮ່ວມກັນ), ກະສິກຳ (ບ່ອນທີ່ຕົ້ນໄມ້ອາດຈະສະໜອງອາຫານສັດ, ນ້ຳມັນ, ອາຫານ, ທີ່ພັກອາໄສ ຫຼື ລາຍຮັບຈາກຜະລິດຕະພັນ, ລວມທັງໄມ້) ແລະ ພູມສັນຖານ (ບ່ອນທີ່ມີການນຳໃຊ້ທີ່ດິນກະສິກຳປ່າໄມ້ ລວມກັນໃນການກຳນົດການບໍລິການລະບົບນິເວດ). ໃນລະດັບຊາດ ແລະ ທົ່ວໂລກ, ປ່າໄມ້ ແລະ ກະສິກຳມີປະຕິສຳພັນທາງລະບົບນິເວດ ແລະ ຜ່ານນະໂຍບາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ການຄ້າ ແລະ ມີຄວາມສຳຄັນຕໍ່ກັບການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ຄວາມກັງວົນກ່ຽວກັບ ສິ່ງແວດລ້ອມອື່ນໆ. ຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້ຍືດໝັ້ນວິທີການວຽກງານກະສິກຳ-ນິເວດວິທະຍາ ໂດຍເນັ້ນໃສ່ຫຼາຍໜ້າທີ່ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງລະບົບຊັບຊ້ອນ ແລະ ພືດພັນພືດແທນທີ່ຈະສຸມໃສ່ການປູກຝັງແບບດຽວເທົ່ານັ້ນ. ຄຳວ່າ 'ຕົ້ນໄມ້' ແມ່ນໃຊ້ລວມທັງຕົ້ນໄມ້ ແລະ ໄມ້ພຸ່້ມ, ໄມ້ຍືນຕົ້ນ, ຕົ້ນປາມ ແລະ ຕົ້ນໄມ້ໃຜ່. ເຊັ່ນດຽວກັນ, ຄຳວ່າ 'ກະສິກຳ' ແມ່ນຖືກນຳໃຊ້ເພື່ອໝາຍເຖິງກິດຈະກຳຂອງມະນຸດຕົ້ນຕໍເພື່ອຜະລິດອາຫານ, ເສັ້ນໄຍ ແລະ ນ້ຳມັນ ໂດຍເຈດຕະນາ ແລະ ຄວບຄຸມການນຳໃຊ້ພືດພັນ, ສັດ ແລະ ສັດນ້ຳ. ການປູກປ່າໄດ້ພິສູດໃຫ້ເຫັນຜົນປະໂຫຍດໃນຂົງເຂດການຄ້າປະກັນສະບຽງອາຫານ ແລະ ໂພຊະນາການຂອງຄອບຄົວ, ການສະໜອງພະລັງງານຈາກໄມ້ເຟີນ, ການປັບຕົວ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ, ການຄຸ້ມຄອງອ່າງແກ້ບໍ່ນ້ຳ, ການເຟີນຜູ້ທີ່ດິນ ແລະ ການປັບປຸງຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງດ້ານກະສິກຳ ແລະ ອື່ນໆ. ກະສິກຳປ່າໄມ້ຍັງຊ່ວຍຊາວກະສິກອນກະຈາຍຄວາມສ່ຽງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ສະໜອງແຫຼ່ງລາຍຮັບທີ່ສຳຄັນໃຫ້ແກ່ບັນດາຄອບຄົວໃນຊົນນະບົດ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນການປະເຊີນໜ້າກັບການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ. ຊາວກະສິກອນໃນອາຊີຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້ ໄດ້ປະຕິບັດວຽກງານກະສິກຳປ່າໄມ້ເປັນເວລາດົນນານ ແລະ ປະເພດຂອງກະສິກຳປ່າໄມ້ສາມາດຈຳແນກໄດ້ຕາມຕົ້ນກຳເນີດຢູ່ໃນພາກພື້ນ (ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 2).

ຄວາມສຳຄັນຂອງປ່າໄມ້ຕໍ່ສຸຂະພາບຂອງໂລກ
 ແມ່ນໄດ້ຮັບການຍອມຮັບຢ່າງຈະແຈ້ງ
 ແຕ່ຕົ້ນໄມ້ນອກປ່າກໍ່ມີບົດບາດສຳຄັນໃນການຟື້ນຟູພູມສັນຖານ ແລະ
 ບັນລຸເປົ້າໝາຍສາກົນ ແລະ
 ລະດັບຊາດທີ່ມີຄວາມທະເຍີທະຍານໃນຂົງເຂດກະສິກຳ.
 ມີຫຼາຍວິທີທີ່ຈະຟື້ນຟູພູມສັນຖານທີ່ຊຸດໂຊມລົງ
 ແຕ່ມີຈຳນວນໜ້ອຍທີ່ສາມາດຟື້ນຟູຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງດ້ານຊີວະນາໆພັນ ແລະ
 ລະບົບນິເວດ ໃນຂະນະທີ່ຍັງສະໜອງຄວາມປອດໄພດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ
 ໂພຊະນາການ, ລາຍຮັບ ແລະ ການບໍລິການລະບົບນິເວດອື່ນໆ
 ໂດຍຜ່ານການມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ
 ໃນແບບກະສິກຳປ່າໄມ້. ເມື່ອນຳມາໃຊ້ເປັນເຄື່ອງມືໃນການຟື້ນຟູປ່າໄມ້ ແລະ
ພູມສັນຖານ, ກະສິກຳປ່າໄມ້ສາມາດປັບປຸງຄຸນລັກສະນະຂອງດິນທາງກາຍະພາບ,
 ເຄມີ ແລະ ຊີວະພາບ, ດ້ວຍການເພີ່ມທາດອິນຊີ ແລະ ຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງດິນ,
 ປັບປຸງການໝູນວຽນທາດອາຫານ, ຄວບຄຸມການເຊາະເຈືອນຂອງດິນ ແລະ
 ຄວບຄຸມນ້ຳ. ການຟື້ນຟູພູມສັນຖານທີ່ຊຸດໂຊມດ້ວຍວຽກງານກະສິກຳປ່າໄມ້
 ສາມາດເພີ່ມຄວາມຍືດຍື່ນຂອງຊຸມຊົນຕໍ່ກັບການຕົກຕະລົງ,
 ລວມທັງໄພແຫ້ງແລ້ງ ແລະ ການຂາດແຄນອາຫານ ແລະ ຊ່ວຍປັບຕົວ ແລະ
 ຫຼຸດຜ່ອນການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ (FAO 2017).

ປະຈຸບັນ, ຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້ນັບຜູ້ໄດ້ຮັບການຮັບຮູ້ວ່າແມ່ນວິທີ ເພື່ອບັນລຸ
 ຫຼາຍສິນທິສັນຍາ, ຂອບເຂດ ແລະ ເປົ້າໝາຍທີ່ບັນດາປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນ
 ລ້ວນແຕ່ໃຫ້ຄຳໝັ້ນສັນຍາ (ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 3). ໃນນັ້ນ, ສັນຍາບຸກຣີ
 ທີ່ໄດ້ມີຜົນບັງຄັບໃຊ້ໃນວັນທີ 4 ພະຈິກ 2016 ໄດ້ໃຫ້ຂອບການຮ່ວມມືທົ່ວໂລກ
 ເພື່ອຄວາມກ້າວໜ້າທາງດ້ານກະສິກຳປ່າໄມ້ ເພາະຕົ້ນໄມ້ໃນປ່າ ແລະ ສວນກະສິກຳ
 ເປັນຈຸດໃຈກາງຂອງການແກ້ໄຂ ແລະ
 ການປັບຕົວຂອງການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ. ຍ້ອນມີຄວາມສາມາດບໍ່ມີຊ້ອນ
 ຂອງຕົ້ນໄມ້ໃນການສະກັດເອົາກາກບອນ, ກະສິກຳປ່າໄມ້ຈຶ່ງສາມາດປະກອບສ່ວນ
 ເຂົ້າໃນການບັນລຸການປະກອບ ສ່ວນທີ່ມີການກຳນົດລະດັບຊາດຂອງບັນດາ
 ສະມາຊິກອາຊຽນ. ກະສິ
 ກຳປ່າໄມ້ຍັງສາມາດເປັນເຄື່ອງມືໃນການບັນລຸເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ
 ງ, ຊ່ວຍລືບລ້າງຄວາມອຶດຫິວ, ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ,
 ສະໜັບສະໜູນຄວາມສະເໝີພາບລະ ຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ແລະ
 ການລວມຕົວຂອງສັງຄົມ, ສະໜອງພະລັງງານທີ່ເໝາະສົມ ແລະ ສະອາດກວ່າ,
 ບົກປ້ອງຊີວິດເທິງພື້ນດິນ, ການເຊື່ອມໂຊມຂອງດິນ ແລະ ຕຳນການປ່ຽນ
 ແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ (ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 2).

4. ຫຼັກການຊີ້ນຳ

ຫຼັກການແນະນຳແມ່ນເຊື່ອມໂຍງກັນ, ເປັນຕົວແທນຂອງບັດຊະຍາທີ່ກວ້າງຂວາງທີ່ຊີ້ນຳການພັດທະນາການຊ່ວຍເຫຼືອໃນຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້ (ຕົວຢ່າງ, ນະໂຍບາຍ, ໂຄງການ, ແຜນງານ ແລະ ການລົງທຶນທຸລະກິດ) ໃນທົ່ວບັນດາປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນ, ໃນທຸກສະຖານະການ, ໂດຍບໍ່ຄຳນຶງເຖິງການປ່ຽນແປງໃນເປົ້າໝາຍ ແລະ ຍຸດທະສາດ. ພາກນີ້ໃຫ້ຄຳແນະນຳທີ່ສຳຄັນສຳລັບແຕ່ລະຫຼັກການ.

4.1 ຫຼັກການຂອງສະຖາບັນ

ຫຼັກການທີ 1: ສ້າງສະພາບແວດລ້ອມທີ່ເໝາະສົມ

ໂດຍພິຈາລະນາເຖິງການຂາດແຄນສະຖາບັນວຽກງານກະສິກຳປ່າໄມ້ ທີ່ຈະແຈ້ງໃນຫຼາຍປະເທດໃນພາກພື້ນອາຊີຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້, ຊຶ່ງເປັນສິ່ງສຳຄັນເພື່ອສະໜອງສະພາບແວດລ້ອມທາງດ້ານສະຖາບັນ ແລະ ນະໂຍບາຍທີ່ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການພັດທະນານະໂຍບາຍກະສິກຳປ່າໄມ້, ແຜນງານ ແລະ ການລົງທຶນ. ໃນຄວາມຮັບຜິດຊອບທັງໝົດ, ລວມມີ⁵ ຕ້ອງຍືດໝັ້ນໃນທຸກລະດັບຂອງການວາງແຜນ, ການຕັດສິນໃຈ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການຊ່ວຍເຫຼືອກະສິກຳ. ຄຳແນະນຳປະກອບມີ, ແຕ່ບໍ່ຈຳກັດ, ຕໍ່ໄປນີ້.

ຂໍ້ແນະນຳ 1.1. ປະຕິບັດຕາມສົນທິສັນຍາ, ຂອບ, ຂໍ້ຕົກລົງ, ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນງານສາກົນ ແລະ ພາກພື້ນທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ເມື່ອພັດທະນາບັນດາໂຄງການ, ແຜນງານ ຫຼື ນະໂຍບາຍກະສິກຳປ່າໄມ້.

ຂໍ້ແນະນຳ 1.2. ກວດກາບັນດາກົດໝາຍ, ລະບຽບການ, ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນງານແຫ່ງຊາດ ກ່ຽວກັບ ກະສິກຳປ່າໄມ້ ແລະ ສ້າງໃໝ່ ຫຼື ບັບປຸງບັນດານະໂຍບາຍທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ເພື່ອຮັບປະກັນການພັດທະນາກະສິກຳປ່າໄມ້ມີນະໂຍບາຍ ແລະ ນິຕິກຳທີ່ຈະແຈ້ງ.

ຂໍ້ແນະນຳ 1.3. ສ້າງຕັ້ງສະຖາບັນ "ບ້ານ" ສຳລັບກະສິກຳປ່າໄມ້. ການປະເມີນໂຄງສ້າງສະຖາບັນທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ແລະ ມອບໝາຍໃຫ້ເໝາະສົມ ຫຼື ສ້າງສະຖາບັນໃໝ່ ໂດຍມີບັນດາກະຊວງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນບັນດາປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນ ຮັບຜິດຊອບການພັດທະນາກະສິກຳ ໂດຍມີໜ້າທີ່ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບກຳນົດຢ່າງຈະແຈ້ງ.

ຂໍ້ແນະນຳ 1.4. ສ້າງແຜນງານ, ຍຸດທະສາດ ຫຼື ແຜນທີ່ດ້ານກະສິກຳປ່າໄມ້ແຫ່ງຊາດ ແລະ ສະໜັບສະໜູນການພັດທະນາຢູ່ໃນລະດັບພາຍໃຕ້ຊາດ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ.

⁵ ບົດແນະນຳການສະໜັກໃຈ ກ່ຽວກັບ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງສິດຂອບຄອງທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ໃນຂອບເຂດຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານແຫ່ງຊາດ: <http://www.fao.org/docrep/016/i2801e/i2801e.pdf>

ຂໍ້ແນະນຳ 1.5. ສະໜອງເງື່ອນໄຂ ແລະ ລະບຽບການທີ່ສາມາດຊຸກຍູ້ ແລະ ການໃຫ້ລາງວັນ ແກ່ການນຳໃຊ້ກະສິກຳປ່າໄມ້, ເຊັ່ນ: ຄວາມປອດໄພຂອງການຄອບຄອງທີ່ດິນ, ການເພີ່ມ ທະວີການເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດ ແລະ ບັບປຸງຜົນຖານໂຄງລ່າງ.

ຂໍ້ແນະນຳ 1.6. ຄົ້ນຫາວິທີການທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ເພື່ອສະໜອງສິ່ງທີ່ເໝາະສົມ ແລະ ການສືບຕໍ່ການສະ ໜັບສະໜູນການພັດທະນາກະສິກຳປ່າໄມ້.

ຫຼັກການ 2: ຮັບປະກັນປະສິດທິຜົນ ຄວາມອາດສາມາດຂອງອົງການຈັດຕັ້ງ

ໂດຍອ້າງອີງໃສ່ຫຼັກການທີ 1, ການພັດທະນາຂີດຄວາມສາມາດຂອງສະຖາບັນ, ອົງການ ຫຼື ກົມທີ່ຂຶ້ນກັບກະຊວງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ບັນດາຄູ່ຮ່ວມມືສຳຄັນແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນເພື່ອແບ່ງບັນຄວາມຮູ້, ຖ່າຍທອດເຕັກໂນໂລຊີ, ການຄົ້ນຄວ້າ, ສະໜອງການບໍລິການສະໜັບສະໜູນ ແລະ ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃນການວາງແຜນຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ. ຄຳແນະນຳປະກອບມີ, ແຕ່ບໍ່ຈຳກັດ, ຕໍ່ໄປນີ້.

ຂໍ້ແນະນຳ 2.1. ເພີ່ມທະວີຄວາມອາດສາມາດຂອງສະຖາບັນຮັບຜິດຊອບກະສິກຳປ່າໄມ້ ແລະ ບັນດາຄູ່ຮ່ວມມືໃນຂັ້ນສູນກາງ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນໃຫ້ມີຄວາມຮູ້ ແລະ ຄວາມສາມາດຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ, ໃຫ້ການແນະນຳດ້ານວິຊາການ, ອຳນວຍຄວາມສະດວກ ໃນການວາງແຜນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ການຕັດສິນໃຈໃນຂັ້ນຕ່າງໆ, ຕິດຕາມຜົນໄດ້ຮັບ ແລະ ຜົນກະທົບ.

ຂໍ້ແນະນຳ 2.2. ກຳນົດ ແລະ ລະດົມບັນດານັກຊ່ຽວຊານສະເພາະບຸກຄົນ ແລະ ສະຖາບັນ ເພື່ອຍົກສູງຄວາມສາມາດທາງດ້ານເຕັກນິກ ເພື່ອພັດທະນາກະສິກຳປ່າໄມ້ໃນຂັ້ນຕ່າງໆ.

ຂໍ້ແນະນຳ 2.3. ເສີມຂະຫຍາຍຄວາມສາມາດໃນການຄົ້ນຄ້ວາແຫ່ງຊາດ ເພື່ອດຳເນີນການຄົ້ນຄວ້າວຽກງານກະສິກຳປ່າໄມ້ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ເຊື່ອມສານຄວາມຮູ້ກັບນະໂຍ ບາຍໂດຍຜ່ານຂະບວນການມີສ່ວນຮ່ວມໂດຍກົງໃນນະໂຍບາຍ ແລະ ແຜນການ.

ຂໍ້ແນະນຳ 2.4. ເສີມຂະຫຍາຍຄວາມສາມາດຂະຫຍາຍຕົວຂອງປະເທດເພື່ອອຳນວຍຄວາມ ສະດວກການຍົກຍ້າຍຄວາມຮູ້ ແລະ ທັກສະລະຫວ່າງ ແລະ ໃນບັນດາຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ, ສະໜັບ ສະໜູນການປຶກສາຫາລື, ແຜນການ ແລະ ໂຄງການກະສິກຳປ່າໄມ້ ແລະ ການອອກແບບ ທາງເລືອກຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້ສຳລັບສະພາບການທີ່ແຕກຕ່າງກັນ.

ຂໍ້ແນະນຳ 2.5. ເພີ່ມທະວີການຮ່ວມມືດ້ານການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ເຜີຍແຜ່ລະຫວ່າງລະບົບການ ຄົ້ນ ຄວ້າ ແລະ ເສີມຂະຫຍາຍລະດັບຊາດ ແລະ ບັນດາອົງການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ພັດທະນາ ສາກົນ, ໃນນັ້ນລວມມີວິທະຍາໄລ.

ຂໍ້ແນະນຳ 2.6. ຊຸກຍູ້ການສຶກສາດ້ານກະສິກຳປ່າໄມ້ ໂດຍການໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອແກ່ບັນດາວິທະຍາໄລ ແລະ ມະຫາວິທະຍາໄລໃນການພັດທະນາຫຼັກສູດວຽກງານກະສິ ກຳປ່າໄມ້ຜ່ານເຄືອຂ່າຍການສຶກສາຊັ້ນສູງໃນພາກພື້ນ.

ຂໍ້ແນະນຳ 2.7. ກຳນົດຄວາມຕ້ອງການສະເພາະຂອງຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ແລະ ສະໜອງການບໍລິການສະໜັບສະໜູນ

ທີ່ເໝາະສົມກັບຄວາມຕ້ອງການຂອງເຈົ້າຂອງທີ່ດິນຂະໜາດໃຫຍ່ (ຜູ້ສຳປະທານ, ກະສິກຳຂອງບໍລິສັດ) ແລະ ຜູ້ປະກອບຂະໜາດນ້ອຍ⁶.

ຫຼັກການທີ 3: ສະໜັບສະໜູນການຮ່ວມມືຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ການຕັດສິນໃຈແບບມີສ່ວນຮ່ວມ.

ພິຈາລະນາເຖິງລັກສະນະຫຼາຍຮູບຫຼາຍແບບຂອງວຽກງານກະສິກຳປ່າໄມ້, ແນວຄວາມຄິດ ແລະ ການເຊື່ອມຈອດກັບກະສິກຳ, ປ່າໄມ້ ແລະ ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນອື່ນໆ; ການພົວພັນດ້ານພູມສັນຖານ ແລະ ການເຊື່ອມໂຍງກັບຂະແໜງການອື່ນໆ (ຕົວຢ່າງ: ການລ້ຽງສັດ, ພະລັງງານ, ການລ້ຽງສັດນ້ຳ, ນ້ຳ, ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດໃນຊົນນະບົດ), ແນວທາງພູມສັນຖານໃນການຊ່ວຍເຫຼືອກະສິກຳປ່າໄມ້ ແລະ ການຮ່ວມມືລະຫວ່າງຂະແໜງການ ແລະ ການຕັດສິນໃຈແບບປະສົມປະສານ, ດັ່ງທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້. ໃນຂອບການຫຼາຍຂະແໜງການຂອງອາຊຽນ ກ່ຽວກັບ ການປ່ຽນແປງຂອງ ດິນຟ້າອາກາດ: ຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້ມຸ່ງໄປເຖິງຄວາມໝັ້ນຄົງສະບຽງອາຫານ, ແມ່ນຈຳ ເປັນເພື່ອພັດທະນາກະສິກຳຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ. ຄຳແນະນຳປະກອບມີ, ແຕ່ບໍ່ຈຳກັດ, ຕໍ່ໄປນີ້.

ຂໍ້ແນະນຳ 3.1. ສົ່ງເສີມວິທີການມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງທຸກພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງໃນລະດັບທີ່ເໝາະສົມຂອງການວາງແຜນ ແລະ ການຕັດສິນໃຈສຳລັບການວາງແຜນຮ່ວມກັນ, ການກຳນົດເປົ້າໝາຍ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການຊ່ວຍເຫຼືອໃນຂະ ແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້, ໂດຍສະເພາະ, ໃນລະດັບຂະໜາດນ້ອຍ. ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງສາ ມາດປະກອບມີຜູ້ສ້າງນະໂຍບາຍ ແລະ ຜູ້ວາງແຜນຈາກຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຄື: ອຸດສາຫະກຳເອກະຊົນ, ນັກລົງທຶນ ແລະ ຜູ້ສຳປະທານ; ນັກຄົ້ນຄວ້າ; ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ; ຜູ້ໃຫ້ທຶນສາກົນ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມງານ; ອົງການຈັດຕັ້ງຊາວກະສິກອນ ແລະ ສະຫະກອນ; ຊົນເຜົ່າພື້ນເມືອງ ຫຼື ຊົນເຜົ່າ; ແລະ ກຸ່ມແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຜະລິດ (ເຊື່ອມໂຍງກັບຫຼັກການ 8).

ຂໍ້ແນະນຳ 3.2. ຮັບປະກັນວ່າການຊ່ວຍເຫຼືອໃນຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້ ແລະ ຜະລິດຕະພັນ ແລະ ການບໍລິການຂອງພວກເຂົາ, ມີຄວາມເຂົ້າໃຈດີຂຶ້ນ ແລະ ລວມເຂົ້າໃນຍຸດທະສາດຂອງຂະແໜງການ.

ຂໍ້ແນະນຳ 3.3. ອອກແບບການຊ່ວຍເຫຼືອໃນຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້ ໃນສະພາບແວດລ້ອມ ທົ່ວຂົງເຂດ ແລະ ການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດໃນອະນາຄົດ ເຊິ່ງນຳມາເຮັດໃຫ້ການ ຫັນປ່ຽນດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ນະໂຍບາຍ ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ມີການພິຈາລະນາ, ຄຸ້ມຄອງ ແລະ ຕິດຕາມຜົນກະທົບທັງຢູ່ພາຍໃນ ແລະ ນອກສະຖານທີ່, ໃນໄລຍະສັ້ນ ແລະ ຍາວນານ. ຕາມມາດຕະຖານສັງຄົມ, ເສດຖະກິດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນໄດ້ຮັບຮອງເອົາ (ເຊື່ອມໂຍງກັບຫຼັກການ 11).

ຂໍ້ແນະນຳ 3.4. ລວມເອົາເປົ້າໝາຍ, ຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບທີ່ແຕກຕ່າງກັນຂອງຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງທີ່ຫຼາກຫຼາຍ ໃນພູມສັນຖານທີ່ແນໃສ່ວຽກງານກະສິກຳປ່າໄມ້, ລວມທັງຜູ້ຖືຫຸ້ນຂະໜາດນ້ອຍ,

⁶ ການບໍລິການຊ່ວຍເຫຼືອ ສາມາດປະກອບມີການຝຶກອົບຮົມທາງດ້ານເຕັກນິກຕ່າງໆຂອງວຽກງານກະສິກຳປ່າໄມ້, ເຕັກນິກຫຼັກການເກັບກ່ຽວ, ການຕະຫຼາດ, ສິນເຊື້ອ ແລະ ການເງິນ.

ກຸ່ມຜູ້ຜະລິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດໃຫຍ່, ກຸ່ມຊຸມຊົນປ່າໄມ້, ການສຳປະທານຂະໜາດໃຫຍ່ ແລະ ຫົວໜ່ວຍຂອງລັດ (ເຊື່ອມໂຍງກັບຫຼັກການ 8, 9, 11).

ຂໍ້ແນະນຳ 3.5. ໃຊ້ເຄື່ອງມືທີ່ຊັດເຈນທາງດ້ານພື້ນທີ່ ເພື່ອກຳນົດພື້ນທີ່ທີ່ເໝາະສົມທີ່ສຸດສຳລັບວຽກງານກະສິກຳປ່າໄມ້ໃນພູມສັນຖານ, ອີງຕາມຄວາມເໝາະສົມດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ, ສັງຄົມ ແລະ ເສດຖະກິດ ເພື່ອຮັບປະກັນຜົນກະທົບຂະໜາດໃຫຍ່, ຜົນປະໂຫຍດ (ເຊື່ອມໂຍງກັບຫຼັກການ 11)⁷.

ຂໍ້ແນະນຳ 3.6. ເຄົາລົບ, ນຳໃຊ້ ແລະ/ຫຼື ປະສົມປະສານລະບົບຄວາມຮູ້ພື້ນເມືອງໃນການຄົ້ນຄວ້າວິທະຍາສາດ, ການວາງແຜນ ແລະ ການຕັດສິນໃຈ (ເຊື່ອມໂຍງກັບຫຼັກການ 8).

ຂໍ້ແນະນຳ 3.7. ຮັບປະກັນການປະກອບສ່ວນຂອງປ່າໄມ້ໃຫ້ທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ສອດຄ່ອງກັບເປົ້າໝາຍ ແຫ່ງຊາດ, ຂອບເຂດ, ຍຸດທະສາດ ແລະ ໂຄງການດຳເນີນງານຂອງອາຊຽນ, ເປັນຕົ້ນແມ່ນສົນທິສັນຍາ, ອະນຸສົນທິສັນຍາ, ສັນຍາ, ເປົ້າໝາຍ ແລະ ຍຸດທະສາດຂອງສາກົນ.

4.2 ຫຼັກການທາງເສດຖະກິດ

ຫຼັກການທີ 4: ຮັບຮູ້ຄຸນຄ່າຂອງສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການລະບົບນິເວດ

ຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້ສະໜອງຜົນປະໂຫຍດຫຼາຍຢ່າງໃນຮູບແບບສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການລະບົບນິເວດສຳລັບຕະຫຼາດ, ຄົວເຮືອນ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ. ກະສິກຳປ່າໄມ້ມັກຈະເປັນແບບດັ່ງເດີມທີ່ຊາວກະສິກອນເຮັດໜ້າທີ່ເປັນຜູ້ຮັກສາທີ່ດິນ, ຊຶ່ງພວກເຂົາຄວນຈະໄດ້ຮັບການຍອມຮັບ, ລາງວັນ ຫຼື ຈົດເລືອກການລົງທຶນໄລຍະຍາວຂອງພວກເຂົາ, ເຊັ່ນ: ຜ່ານລາຍຮັບໂດຍກົງຈາກຜະລິດຕະພັນກະສິກຳປ່າໄມ້ ແລະ/ຫຼື ລາງວັນໃຫ້ແກ່ການບໍລິການລະບົບນິເວດ. ໂຄງການ. ຄຳແນະນຳປະກອບມີ, ແຕ່ບໍ່ຈຳກັດ, ຕໍ່ໄປນີ້.

ຂໍ້ແນະນຳ 4.1. ສົ່ງເສີມສິນຄ້າກະສິກຳທຸກປະເພດ (ຕົວຢ່າງ, ສິນຄ້າດິບ ແລະ ຜະລິດຕະພັນສຳລັບການບໍລິໂພກ ແລະ ຂາຍ) ໂດຍມີຂີ້ໜີ້ ແລະ/ຫຼື ການຍິນຍອມທີ່ເປັນເອກະລັກ ເຊັ່ນ: ການຄ້າທີ່ເປັນທຳ ຫຼື ສິນຄ້າ 'ສີຂຽວ' ແລະ ເສີມສ້າງການສະໜັບສະໜູນຜູ້ຖືຂະໜາດນ້ອຍໃນການລວມຕົວ ແລະ ດ້ວຍເຫດນີ້. ບັນລຸ ເສດຖະກິດຂອງຂະແໜງການເພື່ອໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຫຼາຍກວ່າຈາກຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າ ກະສິກຳປ່າໄມ້.

ຂໍ້ແນະນຳ 4.2. ເຄົາລົບຄວາມຮູ້ຂອງທ້ອງຖິ່ນໃນການນຳໃຊ້ຜະລິດຕະພັນກະສິກຳປ່າໄມ້ເພື່ອຈຸດປະສົງຕ່າງໆ, ລວມທັງຄວາມປອດໄພດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ໂພດເຊນາການ, ຊີວະພາບ ແລະ ການຄ້າ ແລະ ຮັບປະກັນການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດລະຫວ່າງພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຢ່າງສະເໝີພາບ (ເຊື່ອມໂຍງກັບຫຼັກການ 8, 9).

⁷ ຕົວຢ່າງ, ກ່ອງເຄື່ອງມືການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ແບບອິນຍົງຂອງ FAO (<http://www.fao.org/sustainable-forest-management/toolbox/tools/en/>) ແລະ ກ່ອງເຄື່ອງມືຂອງສູນກະສິກຳປ່າໄມ້ (http://www.worldagroforestry.org/output?field_type_tid=756) ແລະ ການວາງແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນເພື່ອຜົນປະໂຫຍດດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຫຼາຍດ້ານ (LUMENS: <http://www.worldagroforestry.org/region/sea/publications/detail?pubID=3447>)

ຂໍ້ແນະນຳ 4.3. ສະໜອງແຮງຈູງໃຈໄລຍະຍາວ, ການຈ່າຍເງິນ ຫຼື ລາງວັນສຳລັບການບໍລິການລະບົບນິເວດທີ່ສະໜອງໂດຍກະສິກຳປ່າໄມ້ທຳມະຊາດ ທີ່ມີຄວາມຈຳເປັນຕໍ່ໜ້ານຳ, ການຟື້ນຟູທີ່ດິນ, ການເກັບຄາບອນ ແລະ ການປັບປຸງຊີວະນາໆພັນ, ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນສິນຄ້າສາທາລະນະ (ເຊື່ອມໂຍງກັບຫຼັກການ 6).

ຂໍ້ແນະນຳ 4.5. ເຊື່ອມໂຍງຂໍ້ມູນກະສິກຳປ່າໄມ້ເຂົ້າໄປໃນຖານຂໍ້ມູນທົ່ວໂລກ, ພາກພື້ນ ແລະ ລະດັບຊາດ, ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ: ຕົ້ນໄມ້ໃນຟາມບູກລ້ຽງ, ປະເພດກະສິກຳປ່າໄມ້ ແລະ ທາດຄາບອນ, ທ່າແຮງການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງໄພພິບັດ, ການແຈກຢາຍທາງພູມສັນຖານ, ຜົນຜະລິດ, ຜົນກຳໄລ ແລະ ບັນທຶກການລ້ຽງສັດ.

ຫຼັກການທີ 5: ເຮັດໃຫ້ສະພາບແວດລ້ອມໃນການລົງທຶນດ້ານກະສິກຳປ່າໄມ້ ແລະ ຕະຫຼາດ

ການສ້າງສະພາບແວດລ້ອມໃຫ້ປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນ ດ້ວຍແຮງຈູງໃຈທາງກົງ ແລະ ທາງອ້ອມ ຊຸກຍູ້ໃຫ້ບັນດານັກລົງທຶນວິສາຫະກິດ ແລະ ທຸລະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ລົງທຶນໃນໄລຍະຍາວທາງດ້ານກະສິກຳປ່າໄມ້. ການລົງທຶນດັ່ງກ່າວສາມາດມຸ່ງໄປເຖິງຕະຫຼາດ ຍົກເວັ້ນໃນກໍລະນີການຜະລິດຄົງຢູ່ໃນຂົງເຂດທີ່ເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດ ແລະ ບັດໃຈອື່ນໆ, ເຮັດໃຫ້ມີອຸປະສັກສູງ. ກົນໄກຕະຫຼາດໃໝ່ອາດຈະມີຄວາມຈຳເປັນແຕ່ສາມາດສົ່ງຜົນກະທົບທາງ ເສດຖະກິດສັງຄົມທີ່ກົງກັນຂ້າມ, ສະນັ້ນ, ການສ້າງສະພາບແວດລ້ອມໃຫ້ການລົງທຶນດ້ານກະສິກຳປ່າໄມ້ຕ້ອງສອດຄ່ອງກັບແນວທາງ ການລົງທຶນ ທີ່ຮັບຜິດຊອບຂອງອາຊຽນ. ຄຳແນະນຳປະກອບມີ, ແຕ່ບໍ່ຈຳກັດ, ຕໍ່ໄປນີ້.

ຂໍ້ແນະນຳ 5.1. ກຳນົດ ແລະ ພັດທະນາລະບົບການເງິນ, ລວມທັງໂຄງການສິນເຊື້ອທີ່ສົ່ງເສີມຜູ້ທຸກຍາກ (ຕົວຢ່າງ, ມີໄລຍະເວລາຈ່າຍຄືນທີ່ຍາວກວ່າ ແລະ ອັດຕາດອກເບ້ຍຕ່ຳ) ເພື່ອສະໜັບສະໜູນຮູບແບບທຸລະກິດກະສິກຳປ່າໄມ້ສຳລັບຜູ້ຖືຫຸ້ນ ແລະ ວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດກາງ.

ຂໍ້ແນະນຳ 5.2. ສະໜອງນະໂຍບາຍ ທີ່ສະໜັບສະໜູນການລົງທຶນໄລຍະຍາວ ແຕ່ມີຄວາມຍືດຫຍຸ່ນ ແລະ ການວາງແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນໃນຂັ້ນສູນກາງ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອສ້າງຄວາມເຊື່ອໝັ້ນໃຫ້ແກ່ນັກການເງິນລົງທຶນໃນຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້.

ຂໍ້ແນະນຳ 5.3. ສະໜອງການສະໜັບສະໜູນທາງດ້ານເຕັກນິກ ແລະ ການສົ່ງເສີມການຄ້າເພື່ອພັດທະນາຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າກະສິກຳ ແລະ ສ້າງການເຊື່ອມໂຍງຕະຫຼາດ (ເຊື່ອມໂຍງກັບຫຼັກການ 4).

ຂໍ້ແນະນຳ 5.4. ສະໜອງຂັ້ນຕອນການບຸກແຕ່ງ ແລະ ການຕະຫຼາດຜະລິດຕະພັນກະສິກຳປ່າໄມ້ທີ່ໂປ່ງໃສ ແລະ ງ່າຍດາຍ ເພື່ອກະຕຸ້ນການລົງທຶນຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດໃຫຍ່.

ຂໍ້ແນະນຳ 5.5. ລົບລ້າງການບິດເບືອນທາງເສດຖະກິດ ທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກຂະແໜງການອື່ນໆທີ່ ເຮັດໃຫ້ມູນຄ່າຜະລິດຕະພັນກະສິກຳປ່າໄມ້ຫຼຸດລົງ ຫຼື ເປັນການຈຳກັດກາລະໂອກາດໃຫ້ນັກລົງ ທຶນກະສິກຳປ່າໄມ້, ໂດຍສະເພາະແມ່ນຜູ້ປະກອບການຂະໜາດນ້ອຍ.

ຂໍ້ແນະນຳ 5.6. ສະໜອງສິ່ງຈູງໃຈທາງກົງ ແລະ ທາງອ້ອມ
ສຳລັບການຊ່ວຍເຫຼືອກະສິກຳທີ່ມີປະໂຫຍດຕໍ່ສັງຄົມ (ເຊື່ອມໂຍງກັບຫຼັກການ 4).

4.3 ຫຼັກການດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ

ຫຼັກການທີ 6: ຮັກສາ ແລະ ເສີມຂະຫຍາຍການບໍລິການລະບົບນິເວດໃນຟາມ ແລະ ພູມສັນຖານ

ຟາມກະສິກຳປ່າໄມ້ມັກຈະຕັ້ງຢູ່ໃນພູມສັນຖານ ທີ່ຮັບໃຊ້ຈຸດປະສົງຫຼາຍຢ່າງໃນເວລາດຽວກັນ. ໃນຫຼາຍກໍລະນີແມ່ນຢູ່ໃນເຂດພູດອຍ ແລະ ແຫຼ່ງນ້ຳທີ່ມີຄວາມສຳຄັນ. ດັ່ງນັ້ນ, ການປະຕິບັດວຽກງານກະສິກຳປ່າໄມ້, ນອກຈາກການຜະລິດສິນຄ້າ, ຜົນກະທົບຕໍ່ການສະໜອງການບໍລິການລະບົບນິເວດຫຼາຍ. ດ້ວຍເຫດນີ້, ການພັດທະນາຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້ ຄວນຮັບປະກັນການບໍລິການລະບົບນິເວດ ທີ່ມາຈາກພູມສັນຖານເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ຮັບການອະນຸລັກ, ຝັນຟູ ຫຼື ປັບປຸງ. ການວາງແຜນຢ່າງລະມັດລະວັງ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງປ່າຜະລິດກະສິກຳປ່າໄມ້ທີ່ເໝາະສົມ ຄວນໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມໃຫ້ບັນລຸຜົນປະໂຫຍດທາງດ້ານນິເວດຕາມເປົ້າໝາຍ ໂດຍບໍ່ທຳລາຍຜົນປະໂຫຍດທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ອື່ນໆ. ບົດແນະນຳປະກອບມີ, ແຕ່ບໍ່ຈຳກັດ, ຕໍ່ໄປນີ້.

ຂໍ້ແນະນຳ 6.1.

ຮັບປະກັນວ່າການຊ່ວຍເຫຼືອໃນຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້ຖືກວາງແຜນເພື່ອບັນລຸຜົນປະໂຫຍດ ຫຼາຍດ້ານພ້ອມກັນ - ເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ - ໃນຂອບເຂດຕ່າງໆຈາກກະສິກຳ ຈົນເຖິງລະດັບພູມສັນຖານ (ເຊື່ອມໂຍງກັບຫຼັກການ 3, 11).

ຂໍ້ແນະນຳ 6.2. ຮັບຮູ້ ແລະ ປະເມີນຜົນກະທົບທາງບວກຂອງວຽກງານກະສິກຳປ່າໄມ້ ໃນການບຳລຸງຮັກສາ ແລະ ປັບປຸງລະບົບນິເວດ ການບໍລິການລວມທັງວຽກງານການຝັນຟູປ່າໄມ້ ແລະ ພູມສັນຖານ, ການຝັນຟູທີ່ດິນອຸດໄຊມ, ການຫຼຸດຜ່ອນການເຊາະເຈື່ອນຂອງດິນ, ການຫຼຸດຜ່ອນການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ການຕ້ານການເປັນທະເລ ຊາຍ (ເຊື່ອມໂຍງກັບຫຼັກການ 4, 11).

ຂໍ້ແນະນຳ 6.3. ການປະເມີນຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ກ່ອນທີ່ຈະຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານກະສິກຳຂະໜາດໃຫຍ່, ລວມທັງການສ້າງຜື້ນຖານເພື່ອຕິດຕາມຜົນກະທົບຕໍ່ການບໍລິການລະບົບນິເວດ.

ຂໍ້ແນະນຳ 6.4.

ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ຜົນປະໂຫຍດທາງດ້ານຊີວະນາໆພັນທີ່ສົມທຽບໄດ້ ເພື່ອຊົດເຊີຍການສູນເສຍ ຫຼື ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ບໍ່ສາມາດຫຼີກລ້ຽງໄດ້ຈາກການພັດທະນາກະສິກຳ ພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ນຳໃຊ້ມາດຕະການຫຼຸດຜ່ອນ.

ຂໍ້ແນະນຳ 6.5. ພັດທະນາ ແລະ

ປະຕິບັດມາດຕະຖານການປະຕິບັດພາກສະໜາມໃນການຈັດຕັ້ງ ແລະ

ການຄຸ້ມຄອງການຊ່ວຍເຫຼືອໃນຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້ ເພື່ອຮັບປະກັນການປະກອບສ່ວນຂອງພວກເຂົາໃນການບໍລິການລະບົບນິເວດ (ເຊື່ອມໂຍງກັບຫຼັກການ 11, 12).

ຫຼັກການທີ 7: ເຂົ້າໃຈ ແລະ ຄຸ້ມຄອງການແລກປ່ຽນ

ການແລກປ່ຽນການຄ້າແມ່ນການດຸ່ນດ່ຽງຜົນປະໂຫຍດທີ່ບໍ່ສາມາດບັນລຸໄດ້ໃນເວລາດຽວກັນ. ຄວາມເຂົ້າໃຈ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງການຄ້າຂາຍແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນເປັນພິເສດ ໃນເວລາແນະນຳວຽກງານກະສິກຳປ່າໄມ້ ທີ່ມີຕົ້ນໄມ້, ພືດພັນ, ປາ ແລະ ສັດລ້ຽງເຂົ້າເປັນຫົວໜ່ວຍດຽວກັນ. ການຄ້າມີຂຶ້ນທັງທາງດ້ານເພີ່ນທີ່ ກ່ຽວກັບ ການຈັດລຽງຂອງອົງປະກອບທີ່ແຕກຕ່າງກັນໃນຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້ ແລະ ຊົ່ວຄາວ, ຕົວຢ່າງ: ການເຊື່ອມໂຍງຂອງຕົ້ນໄມ້ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງລະບົບກະສິກຳ ອາດຈະເຮັດໃຫ້ໄລຍະເວລາລະຫວ່າງການລົງ ທຶນ ແລະ ການໄດ້ຄືນ. ເພື່ອເຂົ້າໃຈ ແລະ ຄຸ້ມຄອງການຄ້າໃຫ້ດີຂຶ້ນ, ຂໍ້ແນະນຳລວມມີ, ແຕ່ບໍ່ຈຳກັດ, ຕໍ່ໄປນີ້.

ຂໍ້ແນະນຳ 7.1. ໃຊ້ວິທີການມີສ່ວນຮ່ວມ ເພື່ອເຂົ້າໃຈການຕັດສິນໃຈຂອງຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍ, ຂະໜາດກາງ ແລະ ຂະໜາດໃຫຍ່ ແລະ ວິສາຫະກິດສຳລັບການຜະລິດໄລຍະສັ້ນ ແລະ ແບບຍືນຍົງ, ໂດຍພິຈາລະນາຄວາມຕ້ອງການຂອງສະມາຊິກໃນຄົວເຮືອນທີ່ແຕກຕ່າງກັນ (ໂດຍສະເພາະແມ່ຍິງ ແລະ ໄວໜຸ່ມ), ອຸດສາຫະກຳ ແລະ ຕະຫຼາດ (ເຊື່ອມໂຍງກັບຫຼັກການ 3, 11, 12).

ຂໍ້ແນະນຳ 7.2. ຄາດຄະເນຂະໜາດຂອງການຄ້າທີ່ມີທ່າແຮງ ແລະ ສະໜັບສະໜູນການຕັດສິນໃຈໂດຍການປະເມີນລາຄາທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງການຊ່ວຍເຫຼືອຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້. ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍແມ່ນປັດໄຈນຳເຂົ້າເຊັ່ນ: ທີ່ດິນ, ແຮງງານ ແລະ ການລົງທຶນທາງດ້ານການເງິນໃນຂະນະທີ່ຜົນປະໂຫຍດແມ່ນຜົນຜະລິດເຊັ່ນ: ຕົ້ນໄມ້, ພືດພັນ, ປາ ແລະ ການລ້ຽງສັດ ແລະ/ຫຼື ການບໍລິການລະບົບນິເວດ (ເຊື່ອມໂຍງກັບຫຼັກການ 4, 6).

ຂໍ້ແນະນຳ 7.3. ພິຈາລະນາລາຍໄດ້ຂອງຊາວກະສິກອນ ແລະ ນັກລົງທຶນ, ໂດຍສະເພາະໃນໄລຍະຕົ້ນປີຂອງການສ້າງຕັ້ງກະສິກຳປ່າໄມ້, ການຊອກຫາວິທີ ແລະ ວິທີການຫຼຸດຜ່ອນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງການຄ້າ, ຕົວຢ່າງ, ໂດຍຜ່ານສິນເຊື່ອໄລຍະຍາວ, ອັດຕາດອກເບ້ຍຕ່ຳ, ວັນພັກພາສີ, ຄ່າຄ້ຳປະກັນ ແລະ ແຮງຈູງໃຈ. ສຳລັບການສະໜອງການບໍລິການລະບົບນິເວດ (ເຊື່ອມໂຍງກັບຫຼັກການ 4, 5, 6).

4.4 ຫຼັກການວັດທະນະທຳສັງຄົມ

ຫຼັກການທີ 8: ຮັບຮູ້ ແລະ ເຄົາລົບພູມບັນຍາທ້ອງຖິ່ນ, ປະເພນີ ແລະ ທາງເລືອກຂອງທ້ອງຖິ່ນ

ມາດຕະຖານທາງສັງຄົມ, ລະບົບຄຸນຄ່າທາງວັດທະນະທຳ ແລະ ລະບົບຄວາມຮູ້ທ້ອງຖິ່ນ/ພື້ນເມືອງ ຄວນຖືກພິຈາລະນາໃນການວາງແຜນ ແລະ ການປະຕິບັດການຊ່ວຍເຫຼືອໃນຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້. ຄຳແນະນຳປະກອບມີ, ແຕ່ບໍ່ຈຳກັດ, ຕໍ່ໄປນີ້.

ຂໍ້ແນະນຳ 8.1. ຮັບຮູ້ ແລະ ເຄົາລົບລະບົບຄຸນຄ່າຂອງພູມບັນຍາທ້ອງຖິ່ນ, ພື້ນເມືອງ ຫຼື ປະເພນີ, ລວມທັງຄວາມຮູ້ ແລະ ການປະຕິບັດຂອງຊົນເຜົ່າພື້ນເມືອງ, ຂອງຊຸມຊົນເປົ້າໝາຍສຳລັບການຊ່ວຍເຫຼືອໃນຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້ (ເຊື່ອມໂຍງກັບຫຼັກການ 4, 10).

ຂໍ້ແນະນຳ 8.2. ຮັບປະກັນການຊື້-ຂາຍຂອງພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງໃນທ້ອງຖິ່ນຕໍ່ກັບການລົງທຶນໃນຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້ທີ່ສຳຄັນ ໂດຍຜ່ານຂະບວນການຂອງການຍືນຍອມເຫັນດີໂດຍບໍ່ເສຍຄ່າ, ລ່ວງໜ້າ ແລະ ແຈ້ງໃຫ້ຊາບ (ເຊື່ອມໂຍງກັບຫຼັກການ 10)⁸.

ຂໍ້ແນະນຳ 8.3. ຮັບປະກັນຄວາມຮູ້ ແລະ ທາງເລືອກຂອງທ້ອງຖິ່ນ ກ່ຽວກັບ ທາງເລືອກໃນການປູກຝັງ (ຕົວຢ່າງ, ຊະນິດຕົ້ນໄມ້ ແລະ ພືດພັນ, ຊະນິດພັນສັດ ແລະ ປະເພດ), ຈຸດປະສົງ ແລະ ການປະຕິບັດໄດ້ພິຈາລະນາໃນເວລາດຳເນີນການຄົ້ນຄ້ວາ ແລະ ໃນລະຫວ່າງການວາງແຜນ ແລະ ການຕັດສິນໃຈ (ເຊື່ອມໂຍງກັບຫຼັກການ 3, 4, 10, 11, 12).

ຂໍ້ແນະນຳ 8.4. ຮັບຮູ້ ແລະ ແກ້ໄຂຄວາມຕ້ອງການສະເພາະຂອງປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນໃນດ້ານການຝຶກອົບຮົມ, ເຕັກໂນໂລຊີ, ສິດທິທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນ, ພື້ນຖານໂຄງລ່າງທາງກາຍຍະພາບ ແລະ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານຕະຫຼາດ ໂດຍສະເພາະແມ່ນບັນດາຊົນເຜົ່າພື້ນເມືອງ ແລະ ຊົນເຜົ່າ (ເຊື່ອມໂຍງກັບຫຼັກການ 3).

ຂໍ້ແນະນຳ 8.5. ສ້າງພື້ນຖານເສດຖະກິດ-ວັດທະນະທຳ-ສັງຄົມ ເພື່ອຕິດຕາມຄວາມຄືບໜ້າ ແລະ ການປະເມີນຜົນກະທົບ ແລະ ສອດຄ່ອງກັບກົດໝາຍສະຫວັດດີການສັງຄົມ ແລະ ແນວທາງການລົງທຶນທີ່ປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນ ໄດ້ຮັບຮອງ ແລະ ກົດໝາຍສາກົນທີ່ນຳໃຊ້.

ຂໍ້ແນະນຳ 8.6. ປ້ອງກັນການຍ້າຍຖິ່ນຖານ ຫຼື ການເສື່ອມສະພາບຂອງຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນໂດຍການລົງທຶນກະສິກຳປ່າໄມ້ຫຼັກ (ເຊື່ອມໂຍງກັບຫຼັກການ 3, 8, 9).

⁸ ຄູມິການຍືນຍອມເຫັນດີໂດຍບໍ່ເສຍຄ່າຂອງ FAO: <https://www.un.org/development/desa/indigenouspeoples/publications/2016/10/free-prior-and-not-consent-an-indigenous-peoples-right-and-agood-practice-or-local-people-fao/>

ຫຼັກການທີ 9: ສະໜັບສະໜູນຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ແລະ ການລວມຕົວຂອງສັງຄົມ

ການລວມຕົວຂອງສັງຄົມ ແລະ ຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ຄວນຖືກຄຳນຶງເຖິງເມື່ອນະໂຍບາຍດ້ານຫັດຖະກຳ ແລະ ເມື່ອວາງແຜນ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການຊ່ວຍເຫຼືອກະສິກຳ. ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ຕ້ອງເຂົ້າເຖິງທຸກກຸ່ມສັງຄົມ, ລວມທັງກຸ່ມຄົນດ້ອຍໂອກາດ, ເຊັ່ນ: ຊົນເຜົ່າພື້ນເມືອງ ແລະ ຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍ, ເຊັ່ນດຽວກັນກັບຊາວໜຸ່ມ. ຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ຄວນຖືກພິຈາລະນາ ແລະ ມີການສົ່ງເສີມການເຊື່ອມຈອດລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍໃນຂະແໜງຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້. ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດາຂໍ້ກຳນົດກ່ຽວກັບຫຼັກການນີ້ຄວນສອດຄ່ອງກັບຂໍ້ແນະນຳ ກ່ຽວກັບ ບົດບາດຍິງຊາຍຂອງອາຊຽນ. ຄຳແນະນຳປະກອບມີ, ແຕ່ບໍ່ຈຳກັດ, ຕໍ່ໄປນີ້.

ຂໍ້ແນະນຳ 9.1. ຮັບຮູ້ເຖິງຄວາມສຳຄັນຂອງຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ແລະ ການລວມຕົວຂອງສັງຄົມໃນການຕັດສິນໃຈ, ການອອກແບບ ແລະ ການປະຕິບັດການຊ່ວຍເຫຼືອກະສິກຳປ່າໄມ້.

ຂໍ້ແນະນຳ 9.2. ຮັບປະກັນການມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງມີຜົນປະໂຫຍດໃນການຊ່ວຍເຫຼືອກະສິກຳປ່າໄມ້ ໂດຍຜູ້ປຸກໄມ້ຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ກຸ່ມຄົນດ້ອຍໂອກາດໃນສັງຄົມ ເຊັ່ນ: ຊົນເຜົ່າພື້ນເມືອງ/ປະຊາຊົນຕາມປະເພນີ/ກຸ່ມຊົນເຜົ່າ, ຜູ້ຍົກຍ້າຍຖີ່ຖານ.

ຂໍ້ແນະນຳ 9.3. ຮັບປະກັນວ່າກຸ່ມຄົນທີ່ດ້ອຍໂອກາດທາງດ້ານສັງຄົມໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກ ຫຼື ບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບທາງລົບຈາກການລົງທຶນໃນຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້ຂະໜາດໃຫຍ່ ຫຼື ຂອງບໍລິສັດ (ເຊື່ອມໂຍງກັບຫຼັກການ 8, 10).

ແນວທາງ 9.4. ຮັບປະກັນວ່າການຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານກະສິກຳປ່າໄມ້ ເພີ່ມທະວີຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ໂດຍການເຂົ້າໃຈຄວາມແຕກຕ່າງຂອງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ, ການຕັດສິນໃຈ, ຂໍ້ຈຳກັດ ແລະ ໂອກາດ ແລະ ພະຍາຍາມບັບປຸງການເຂົ້າເຖິງຂອງແມ່ຍິງຕໍ່ກັບໂອກາດດ້ານກະສິກຳປ່າໄມ້ (ລວມທັງຂໍ້ມູນ, ເຕັກໂນໂລຊີ, ການເງິນ) ແລະ ຜົນປະໂຫຍດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ຂໍ້ແນະນຳ 9.5. ຮັບປະກັນວ່າທາງເວືອກ ຫຼື ເຕັກໂນໂລຊີດ້ານກະສິກຳປ່າໄມ້ທີ່ແນະນຳແມ່ນມີຄວາມອ່ອນໄຫວຕໍ່ກັບບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ໂດຍສະເພາະເມື່ອເວົ້າເຖິງແຮງງານທີ່ຕ້ອງການຈາກແມ່ຍິງ.

ຂໍ້ແນະນຳ 9.6. ເສີມຂະຫຍາຍຄວາມສາມາດຂອງລະບົບການຄົ້ນຄ້ວາ ແລະ ການຂະຫຍາຍ ລະດັບຊາດ ແລະ ບັນດາອົງການບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ ເພື່ອດຳເນີນ ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານກະສິກຳປ່າໄມ້ໃນສັງຄົມ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນບົດບາດຍິງ-ຊາຍ (ເຊື່ອມໂຍງກັບຫຼັກການ 2).

ຫຼັກການທີ 10: ຮັບປະກັນການບົກບ້ອງ ແລະ ສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້

ການຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານກະສິກຳປ່າໄມ້ ສ່ວນຫຼາຍອາດຈະສ້າງຄວາມເຄັ່ງຕຶງລະຫວ່າງບັນດາພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງໃນຂົງເຂດທີ່ສິດໃນທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດບໍ່ຈະແຈ້ງ. ສະນັ້ນ, ການບົກບ້ອງສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນເພື່ອຮັບປະກັນວ່າການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານກະສິກຳປ່າໄມ້ບໍ່ທຳລາຍສິດຊຸມຊົນ ຫຼື ສົ່ງຜົນກະທົບທາງລົບຕໍ່ສັງຄົມ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດຂອງຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ. ຄຳແນະນຳປະກອບມີ, ແຕ່ບໍ່ຈຳກັດ, ຕໍ່ໄປນີ້.

ຂໍ້ແນະນຳ 10.1.

ເຂົ້າໃຈສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຂອງຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງໃນເຂດທີ່ແນະນຳໃນການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານກະສິກຳປ່າໄມ້ທີ່ສຳຄັນ, ໂດຍສະເພາະ ແມ່ນການລົງທຶນຂອງບໍລິສັດ⁹.

ຂໍ້ແນະນຳ 10.2. ໃຫ້ຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງເຂົ້າຮ່ວມການສົນທະນາໃນເວລາວາງແຜນການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານກະສິກຳປ່າໄມ້ທີ່ສຳຄັນ, ເຄົາລົບຄວາມປາຖະໜາ ແລະ ສິດຂອງເຂົາເຈົ້າ ແລະ ຮັບປະກັນໃຫ້ຊາວກະສິກອນມີສ່ວນຮ່ວມໃນຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້.

ຂໍ້ແນະນຳ 10.3. ຮັບປະກັນຄວາມປອດໄພຂອງສິດຄອບຄອງທີ່ດິນຂອງຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ/ຫຼື ຜົນກະທົບຈາກ, ການຊ່ວຍເຫຼືອໃນຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້ເພື່ອຫຼີກເວັ້ນການຂັດແຍ່ງທາງສັງຄົມ ແລະ ຮັບປະກັນຜົນຕອບແທນທີ່ມີປະໂຫຍດຈາກການລົງທຶນ.

ຂໍ້ແນະນຳ 10.4. ຮັບປະກັນການຍືນຍອມເຫັນດີໂດຍບໍ່ເສຍຄ່າ, ລ່ວງໜ້າ ແລະ ແຈ້ງໃຫ້ຜູ້ຖືສິດທີ່ອາດຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບທາງລົບ ຫຼື ບໍ່ດັ່ງນັ້ນຈາກການຊ່ວຍເຫຼືອໃນຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້ສ່ວນໃຫຍ່ ແລະ ພຽງແຕ່ການຊົດເຊີຍຄວາມເສຍຫາຍທີ່ບໍ່ສາມາດຫຼີກລ້ຽງໄດ້ (ເຊື່ອມໂຍງກັບຫຼັກການ 7, 8).

4.5 ຫຼັກການການອອກແບບດ້ານວິຊາການ

ຫຼັກການທີ 11: ອອກແບບທາງເລືອກວຽກງານກະສິກຳປ່າໄມ້ຕາມເນື້ອໃນ

ລະບົບກະສິກຳປ່າໄມ້ ແລະ ທາງເລືອກຕ່າງໆມີຫຼາກຫຼາຍ, ດ້ວຍຜົນສຳເລັດແມ່ນຂຶ້ນກັບການອອກແບບທີ່ມີປະສິດທິຜົນ ໂດຍອີງໃສ່ສະພາບການທ້ອງຖິ່ນທີ່ຕິດພັນກັບເງື່ອນໄຂຍ່ອຍ, ລະດັບຊາດ ແລະ ທົ່ວໂລກ. ບັນລຸໄດ້ຜົນປະໂຫຍດດ້ານເສດຖະກິດ, ວັດທະນະທຳ-ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມໄປພ້ອມໆ ກັນ ແມ່ນເປົ້າໝາຍຕົ້ນຕໍຂອງຂະ ແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້. ການແລກປ່ຽນມີຢູ່ເລື້ອຍໆ ແຕ່ວຽກງານກະສິກຳປ່າໄມ້ທີ່ມີການອອກແບບດີສາມາດໃຫ້ຜົນປະໂຫຍດຫຼາຍຢ່າງພ້ອມກັນ ແລະ ຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການຂອງພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆ. ເພື່ອບັນລຸຜົນປະໂຫຍດສູງສຸດໃນຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້, ຄຳແນະນຳປະກອບມີ, ແຕ່ບໍ່ຈຳກັດ, ຕໍ່ໄປນີ້.

⁹ ເຄື່ອງມື ແລະ ຄູ່ມືຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍມີໄວ້ສຳລັບການປະເມີນສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້. ເບິ່ງບົດແນະນຳແບບສະໝັກໃຈຂອງ FAO ກ່ຽວກັບ ການຄຸ້ມຄອງທີ່ຮັບຜິດຊອບຂອງສິດຄອບຄອງທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ໃນຂອບເຂດຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານແຫ່ງຊາດ: <http://www.fao.org/docrep/016/i2801e/i2801e.pdf>.

ຂໍ້ແນະນຳ 11.1. ສະໜອງເຄື່ອງມືທີ່ເປັນມິດກັບຜູ້ໃຊ້, ການຕັດສິນໃຈຂອງບັນດາພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງເພື່ອປະເມີນຂໍ້ມູນລວມ, ກຳນົດໂອກາດ ແລະ ຂໍ້ຈຳກັດ ແລະ ຕັດສິນໃຈກ່ຽວກັບ ທາງເລືອກດ້ານກະສິກຳປ່າໄມ້. ການສະໜັບສະໜູນການຕັດສິນໃຈປະກອບມີຂໍ້ມູນ ແລະ ຈຸດຂໍ້ມູນຂອງຕົວກຳນົດທາງຊີວະພາບ - ເຊັ່ນພູມສັນຖານ, ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ດິນ, ອຸນຫະພູມ ແລະ ຜົນ - ແລະ ສະຖິຕິເສດຖະກິດ - ສັງຄົມລວມທັງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ, ຂໍ້ມູນຕະຫຼາດ, ບັນຫາພື້ນຖານໂຄງລ່າງ ແລະ ນະໂຍບາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ຂໍ້ແນະນຳ 11.2. ຮັບປະກັນວ່າທາງເລືອກກະສິກຳປ່າໄມ້ຖືກເລືອກ ໂດຍອີງໃສ່ຄວາມຕ້ອງການ, ຜົນປະໂຫຍດ ຫຼື ຈຸດປະສົງຂອງບຸກຄົນ (ຜູ້ຖືຂະໜາດນ້ອຍ, ຜູ້ຖືໃຫຍ່, ບໍລິສັດ) ແລະ ພາກລັດ (ລັດຖະບານ, ອົງການບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ) ຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ, ໂດຍຄຳນຶງເຖິງການປ່ຽນແປງ ທີ່ເປັນໄປໄດ້ໃນລະບອບດິນຟ້າອາກາດໃນອະນາຄົດ, ສະ ພາບເສດຖະກິດ. ແລະ ນະໂຍບາຍ (ເຊື່ອມໂຍງກັບຫຼັກການ 3, 7, 8, 9).

ຂໍ້ແນະນຳ 11.3. ອອກແບບທາງເລືອກວຽກງານກະສິກຳປ່າໄມ້ ໂດຍອີງໃສ່ສະພາບການທ້ອງຖິ່ນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຊີວະພາບ, ເສດຖະກິດ - ສັງຄົມ (ລວມທັງການມີແຮງງານ ແລະ ລາຄາທີ່ເໝາະສົມ), ວັດທະນະທຳ, ໂຄງສ້າງພື້ນຖານ, ຕະຫຼາດ ແລະ ເງື່ອນໄຂນະໂຍບາຍ (ເຊື່ອມໂຍງກັບຂໍ້ແນະນຳ 12.2 ແລະ ຫຼັກການ 3, 5, 9, 10) ແລະ ພິຈາລະນາຊົ່ວຄາວ. (ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ: ການໝູນວຽນຂອງຕົ້ນໄມ້, ຜິດພັນ, ການລ້ຽງສັດ, ປາ) ແລະ ພື້ນທີ່ (ຕົວຢ່າງ, ການຈັດລຽງທາງພື້ນທີ່ຂອງອົງປະກອບໃນລະບົບ) ຂະໜາດຂອງວຽກງານກະສິກຳປ່າໄມ້.

ຂໍ້ແນະນຳ 11.4. ມຸ່ງໄປເຖິງຜົນປະໂຫຍດທີ່ດີທີ່ສຸດ ໂດຍການຮັບປະກັນການເລືອກເຟັ້ນກະສິກຳປ່າໄມ້ຖືກອອກແບບ ເພື່ອໃຫ້ຜົນປະໂຫຍດດ້ານເສດຖະກິດໄປພ້ອມກັນກັບຜົນປະໂຫຍດດ້ານວັດທະນະທຳ - ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ໂດຍຄຳນຶງເຖິງສະພາບການທ້ອງຖິ່ນ, ລວມທັງສະພາບວັດທະນະທຳສັງຄົມ (ຕິດພັນກັບຫຼັກການ. 2, 9) ແລະ ສະຖານະພາບການຄອບຄອງທີ່ດິນ ຂອງຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງໂດຍກົງ (ເຊື່ອມໂຍງກັບຫຼັກການ 10).

ຂໍ້ແນະນຳ 11.5. ໃຫ້ແນ່ໃຈວ່າທາງເລືອກໃນຂະແໜງຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້ຖືກປະຕິບັດໂດຍສົມທົບກັບການອະນຸລັກທີ່ສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ ແລະ ເຕັກໂນໂລຢີກະສິກຳທີ່ອັດສະລິຍະທາງດ້ານສະພາບອາກາດ¹⁰, ເຊັ່ນ: ການໄຖແບບຄອນທົວ (ໂດຍສະເພາະໃນດິນທີ່ມີຄວາມຊັນ), ການປູກພືດປົກຄຸມ, ການປົກຫຸ້ມດິນ, ເຮັດຄັນຄູ ຫຼື ສູນ, ແນວພັນທີ່ທົນທານຕໍ່ໄພແຫ້ງແລ້ງ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີການປະຢັດນໍ້າ.

ຂໍ້ແນະນຳ 11.6. ໃຫ້ຄຳແນະນຳດ້ານວິຊາການເພື່ອຮັບປະກັນການຄຸ້ມຄອງທີ່ເໝາະສົມຂອງທາງເລືອກໃນກະສິກຳປ່າໄມ້ທີ່ເລືອກໂດຍຜ່ານການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ອຸປະກອນການຂະຫຍາຍເພື່ອສະໜັບສະໜູນການສຶກສາຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ແລະ ການຮຽນຮູ້ຕະຫຼອດຊີວິດ (ເຊື່ອມໂຍງກັບຫຼັກການ 2, 6).

¹⁰ ເບິ່ງຂໍ້ແນະນຳພາກພື້ນອາຊຽນ ສຳລັບການສົ່ງເສີມການປະຕິບັດກະສິກຳທີ່ອັດສະລິຍະທາງດ້ານດິນຟ້າອາກາດ ສຳລັບຕົວຢ່າງ ແລະ ຂອບການຮ່ວມມື: <http://www.asean.org/wp-content/uploads/images/2015/October/ASEAN-Regional-Guidelines-on-Promoting-CSA-Practices/ASEAN%20Regional%20ບົດແນະນຳ%20on%20Promoting%20CSA%20Practices-endorsed%2037th%20AMAF.pdf>

ຫຼັກການທີ 12: ເລືອກອົງປະກອບກະສິກຳແບບມີສ່ວນຮ່ວມ

ການເລືອກ ແລະ ຕັດສິນໃຈ ກ່ຽວກັບ ຕົ້ນໄມ້, ການປູກພືດພັນ, ການລ້ຽງສັດ ແລະ ອົງປະກອບຂອງປາ/ສັດນ້ຳ ກ່ຽວກັບ ຂະໜາດທາງກວ້າງ ແລະ ທາງກາຍຂອງຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນຕໍ່ກັບຜົນສຳເລັດ. ອີງຕາມເປົ້າໝາຍ (ໄລຍະສັ້ນ ຫາ ກາງ ຫຼື ໄລຍະຍາວ) ຂອງຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍ, ໃຫຍ່ ແລະ ວິສາຫະກິດ, ຊັບພະຍາກອນການຜະລິດ (ຂະໜາດທີ່ດິນ, ແຮງງານ, ທຶນ) ແລະ ການພິຈາລະນາອື່ນໆ, ເຊັ່ນ: ການຄອບຄອງ ແລະ ຕະຫຼາດ, ການຄັດເລືອກຢ່າງລະມັດລະວັງຂອງອົງປະກອບໃນ. ຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້ຄວນອີງໃສ່ແນວຄວາມຄິດ: 'ຊະນິດຂອງຕົ້ນໄມ້, ພືດພັນ, ການລ້ຽງສັດ ແລະ/ຫຼື ປາໃນບ່ອນທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມຈຸດປະສົງທີ່ຖືກຕ້ອງ'. ຄຳແນະນຳປະກອບມີ, ແຕ່ບໍ່ຈຳກັດ, ຕໍ່ໄປນີ້.

ຂໍ້ແນະນຳ 12.1. ກຳນົດຊະນິດພືດພັນ, ສັດລ້ຽງ ແລະ/ຫຼື ສັດນ້ຳ ແລະ ຊະນິດພັນທີ່ກົງກັບສະພາບທາງຊີວະພາບ (ອຸນຫະພູມ, ນ້ຳຜົນ, ຄວາມສູງ ແລະ ດິນ) ຂອງພື້ນທີ່ເປົ້າໝາຍເພື່ອກະສິກຳປ່າໄມ້ ໂດຍການສັງເກດການມີຢູ່ໃນພື້ນທີ່ ແລະ ສະຖານທີ່ທີ່ຄ້າຍຄືກັນ (ເຊື່ອມໂຍງກັບຫຼັກການ 11)¹¹. ພິຈາລະນາການປ່ຽນແປງໃນອານາຄົດຂອງລະບອບດິນຟ້າອາກາດ ເມື່ອເລືອກຊະນິດ, ແນວພັນ ແລະ ສາຍພັນທີ່ລວມຢູ່ໃນລະບົບກະສິກຳປ່າໄມ້. ເປັນການດີທີ່ສຸດ ທີ່ຈະມາພ້ອມກັບຂະບວນການນີ້ດ້ວຍການສຳຫຼວດຕະຫຼາດຂອງຊະນິດ ແລະ ແນວພັນເພື່ອກຳນົດຕະຫຼາດຂອງພວກເຂົາ ແລະ ກິນລະຍຸດການອອກແບບທີ່ດີກວ່າ ສຳລັບການຕະຫຼາດຜະລິດຕະພັນກະສິກຳປ່າໄມ້ (ເຊື່ອມໂຍງກັບຫຼັກການ 11).

ຂໍ້ແນະນຳ 12.2. ດຳເນີນການສຳຫຼວດ ຫຼື ກອງປະຊຸມກັບພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງທ້ອງຖິ່ນເພື່ອກຳນົດສິດທິພິເສດຂອງພວກເຂົາ (ສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການ) ຂອງຕົ້ນໄມ້, ພືດພັນ, ການລ້ຽງສັດ, ປາ ແລະ ຊະນິດພັນສະເພາະທີ່ພວກເຂົາຕ້ອງການທີ່ຈະປູກຝັງ, ຮັບປະກັນວ່າຂະບວນການແມ່ນລວມ ແລະ ສະເໝີພາບ. ເມື່ອມີຄວາມຈຳເປັນ, ຈັດຕັ້ງກຸ່ມສຳຫຼວດແຍກຕ່າງຫາກສຳລັບຜູ້ຊາຍ, ແມ່ຍິງ, ໄວໜຸ່ມ ແລະ ກຸ່ມຄົນດ້ອຍໂອກາດເພື່ອຮັບປະກັນວ່າທຸກຄົນສາມາດສະໜອງການບ້ອນຂໍ້ມູນ (ເຊື່ອມໂຍງກັບຫຼັກການ 8, 9, 10, 11).

ຂໍ້ແນະນຳ 12.3. ກວດກາ ແລະ ນຳໃຊ້ແນວທາງຕັກກນິກທີ່ມີຢູ່ແລ້ວທີ່ປະເທດສະມາຊິກອາ ຊຽນໄດ້ຮັບຮອງກ່ຽວກັບການຄັດເລືອກເຊື້ອພະຍາດ, ຄຸນນະພາບ, ການຈັດຫາ, ການແຈກ ຢາຍ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ ລວມທັງການຄັດເລືອກສາຍພັນສັດ ແລະ ສິນໃນນ້ຳ. ຮັບປະກັນວ່າພືດພັນເມືອງ, ການລ້ຽງສັດ ແລະ ສັດນ້ຳ ແລະ/ຫຼື ສາຍພັນບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບທາງລົບຈາກຊະນິດພັນທີ່ແປກໃໝ່ ແລະ/ຫຼື ສາຍພັນໃນລະບົບກະສິກຳປ່າໄມ້.

¹¹ ອອນລາຍ ແລະ ຖານຂໍ້ມູນອື່ນໆຂອງຊະນິດພັນທີ່ເໝາະສົມທີ່ເໝາະສົມກັບສະພາບທາງຊີວະພາບໃນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຄວາມມັກຂອງຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງສາມາດເຂົ້າຫາໄດ້ສຳລັບທາງເລືອກທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ. ຕົວຢ່າງ: ຖານຂໍ້ມູນການເຮັດວຽກ ແລະ ລະບົບນິເວດຂອງຕົ້ນໄມ້ (<http://www.worldagroforestry.org/output/tree-functional-and-ecological-databases>).

ຂໍ້ແນະນຳ 12.4. ຮັບປະກັນການມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງຕັ້ງໜ້າຂອງບັນດາພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນຊາວກະສິກອນ, ນັກລົງທຶນ, ພະນັກງານສົ່ງເສີມ ແລະ ບັນດາອົງການຂອງລັດ ໃນການຕັດສິນໃຈກ່ຽວກັບບັນດາພາກສ່ວນໃນລະບົບກະສິກຳປ່າໄມ້.

4.6 ຫຼັກການສື່ສານ ແລະ ການຂະຫຍາຍ

ຫຼັກການທີ 13: ສື່ສານຄວາມຮູ້ດ້ານກະສິກຳຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ

ໂດຍພິຈາລະນາເຖິງການຂາດຄວາມຮູ້ທົ່ວໄປ ກ່ຽວກັບ ການພັດທະນາ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງປ່າຜະລິດກະສິກຳລະຫວ່າງປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນ ແລະ ລັກສະນະກະສິກຳທີ່ຫຼາກຫຼາຍ ແລະ ຊັບຊ້ອນຂອງການປະຕິບັດວຽກງານກະສິກຳປ່າໄມ້, ການຄຸ້ມຄອງຄວາມຮູ້ ແລະ ການສື່ສານແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນຫຼາຍສຳລັບຜູ້ວາງນະໂຍບາຍ, ຊາວກະສິກອນ, ນັກລົງທຶນ ແລະ ຜູ້ຕະຫຼາດ. ຊຸກຍູ້ໃຫ້ມີການຮັບຮອງເອົາຢ່າງກ້ວາງຂວາງ ແລະ ການພັດທະນາຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງຂອງຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້. ຄຳແນະນຳປະກອບມີ, ແຕ່ບໍ່ຈຳກັດ, ຕໍ່ໄປນີ້.

ຂໍ້ແນະນຳ 13.1. ກຳນົດຄວາມຮູ້ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການການສື່ສານ ແລະ ຊ່ອງຫວ່າງຂອງຜູ້ຖືທັງໝົດ - ລວມທັງຊາວກະສິກອນ, ອົງການສົ່ງເສີມ ແລະ ທີ່ປຶກສາ, ອຳນາດການບົກ ຄອງຂັ້ນແຂວງ ແລະ ຂັ້ນສູນກາງ, ນັກກາລະຕະຫຼາດ, ນັກລົງທຶນ - ໂດຍຜ່ານວິທີການມີສ່ວນຮ່ວມ ເພື່ອສະໜອງການສະໜັບສະໜູນທີ່ເໝາະສົມຕາມຄວາມຕ້ອງການ.

ຂໍ້ແນະນຳ 13.2 ສື່ສານຢ່າງຈະແຈ້ງ ລະຫວ່າງ ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມທັງໝົດໃນພູມສັນຖານ ແລະ/ຫຼື ລະບົບຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າໃນພາສາ ແລະ ຮູບແບບທີ່ຕ້ອງການ - ລວມທັງ, ແຕ່ບໍ່ຈຳກັດ, ລາຍລັກອັກສອນ ແລະ ຮູບພາບ-ສຽງ, ກອງປະຊຸມໃຫຍ່ ແລະ ນ້ອຍ, ກອງປະຊຸມດ້ານທັກສະ, ການຝຶກອົບຮົມພາກສະໜາມ ແລະ ແຜນການສາທິດ. ເຂົ້າໃຈດີຂຶ້ນກ່ຽວກັບບັນຫາທີ່ປະເຊີນກັບການຮັບຮອງເອົາຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້.

ຂໍ້ແນະນຳ 13.3. ເພີ່ມທະວີຄວາມສາມາດດ້ານການຄຸ້ມຄອງຄວາມຮູ້ ແລະ ສື່ສານຂອງບັນດາສະຖາບັນທີ່ຮັບຜິດຊອບ ກ່ຽວກັບ ການປູກຝັງ ແລະ ບັນດາຄູ່ຮ່ວມມືໃນລະດັບຊາດ ແລະ ອະນຸພາກພື້ນເພື່ອແນໃສ່ສ້າງ ແລະ ແບ່ງປັນຄວາມຮູ້ ແລະ ທັກສະຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ, ໃຫ້ທິດທາງດ້ານວິຊາການ, ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການວາງແຜນ. ແລະ ການຕັດສິນໃຈໃນລະດັບຕ່າງໆ, ຕິດຕາມຜົນໄດ້ຮັບ ແລະ ຜົນກະທົບ, ສົ່ງເສີມວິທີການ, ຜົນໄດ້ຮັບ ແລະ ຜົນສຳເລັດໂດຍສະເພາະ, ກວ້າງຂວາງ ແລະ ສະໜັບສະໜູນການລະດົມທຶນສຳລັບການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ການພັດທະນາກະສິກຳ.

ຂໍ້ແນະນຳ 13.4. ສະໜອງການຄຸ້ມຄອງຄວາມຮູ້ ແລະ ສື່ສານຊັບພະຍາກອນຢ່າງພຽງພໍ ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ບັນດາພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຮັບຮູ້, ສາມາດເຂົ້າຮ່ວມໃນການສົນທະນາ, ສາມາດເພີ່ມທະວີຄວາມຮູ້, ທັກສະ ແລະ ສາມາດດັດປັບ ແລະ ປັບປຸງຢ່າງບໍ່ຢຸດຢັ້ງ.

ຫຼັກການທີ 14: ວາງແຜນການຂະຫຍາຍຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ແລະ ຍືນຍົງ

ໃນການພິຈາລະນາສະພາບການ - ສະເພາະຂອງການຊ່ວຍເຫຼືອຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້, ການຂະຫຍາຍກະສິກຳປ່າໄມ້ ຕ້ອງໄດ້ຮັບການວາງແຜນຢ່າງລະມັດລະວັງ ແລະ ຄຳນຶງເຖິງທັດສະນະ ແລະ ສະພາບການທົ່ວໂລກ. ຄວາມຕ້ອງການສຳລັບການຂະຫຍາຍກະສິກຳປ່າໄມ້ ເພື່ອບັນລຸຜົນກະທົບທີ່ຍືນຍົງຕ້ອງໄດ້ຮັບການກຳນົດຢ່າງລະອຽດ. ຄຳແນະນຳປະກອບມີ, ແຕ່ບໍ່ຈຳກັດ, ຕໍ່ໄປນີ້.

ຂໍ້ແນະນຳ 14.1. ມີສ່ວນຮ່ວມກັບພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ຂະແໜງການຕ່າງໆໃນການວາງແຜນການຊ່ວຍເຫຼືອໃນຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້ (ເຊື່ອມໂຍງກັບຫຼັກການ 3).

ຂໍ້ແນະນຳ 14.2. ເຂົ້າໃຈທ່າແຮງທີ່ສູງທີ່ສຸດສຳລັບ ແລະ ຂອບເຂດຈຳກັດ, ການຂະຫຍາຍກະສິກຳປ່າໄມ້ ໂດຍການກວດສອບໂອກາດພາຍໃນ ແລະ ພາຍນອກ, ລວມທັງຊີວະພາບ, ສັງຄົມ, ວັດທະນະທຳ, ແຮງງານ ແລະ ສະພາບຕະຫຼາດ, ເຊັ່ນດຽວກັນກັບຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນການຂອງຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງທີ່ອາດຈະມີຜົນກະທົບການຂະຫຍາຍຕົວຂຶ້ນທີ່ສະເໜີ.

ຂໍ້ແນະນຳ 14.3. ໃຫ້ແນ່ໃຈວ່າຄວາມຕ້ອງການສຳລັບການຂະຫຍາຍແມ່ນເຂົ້າໃຈໂດຍຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ຖືກແກ້ໄຂທັງໝົດ ຫຼື ບາງສ່ວນໃນສະຖານທີ່ເປົ້າໝາຍ.

ຂໍ້ແນະນຳ 14.4. ເຂົ້າໃຈຈຸດສຸມໃສ່ການຂະຫຍາຍຂະໜາດ, ຊຶ່ງອາດຈະເປັນດ້ານເຕັກນິກ ຫຼື ສະຖາບັນຂອງວຽກງານກະສິກຳປ່າໄມ້ ຫຼື ທັງສອງຢ່າງ. ດ້ານເຕັກນິກລວມມີການຄັດເລືອກຕົ້ນໄມ້, ພືດພັນ, ການລ້ຽງສັດ ແລະ/ຫຼື ອົງປະກອບຂອງລະບົບສັດນ້ຳ, ການອອກແບບ ແລະ ການຈັດການ ແລະ ຜົນກະທົບທີ່ຄາດໄວ້ຂອງກະສິກຳ ແລະ ພູມສັນຖານ. ດ້ານສະຖາບັນລວມມີການຈັດຕັ້ງຜູ້ຖືຂະໜາດນ້ອຍ, ການສ້າງຄູ່ຮ່ວມງານ, ວິທີການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ກົນໄກການສະໜອງທຶນ.

ຂໍ້ແນະນຳ 14.5. ຕົກລົງເຫັນດີ ກ່ຽວກັບ ຮູບແບບທີ່ເໝາະສົມສຳລັບການຂະຫຍາຍຂອບເຂດໂດຍສະເພາະ, ລວມທັງອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ສຳຄັນທີ່ຈະມີສ່ວນຮ່ວມ, ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ: ອຳນາດການບົກຄອງຂັ້ນແຂວງ, ບໍລິສັດເອກະຊົນ, ກຸ່ມຜູ້ຜະລິດ, ອົງການສົ່ງເສີມ.

ຂໍ້ແນະນຳ 14.6. ທົບທວນຄືນວິທີການຂະບວນການຂະບວນການ ແລະ ຜົນສຳເລັດເປັນໄລຍະການແກ້ໄຂຊ່ອງຫວ່າງ, ບັນຫາ ແລະ ກາລະໂອກາດ ຫຼື ສ້າງມາດຕະການດ້ານຊັບພະຍາກອນ.

5. ພິຈາລະນາການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ

ຫຼັກການ ແລະ ແນວທາງເຫຼົ່ານີ້ເປັນຂອບທີ່ສາມາດສ້າງຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການສົນທະນາກ່ຽວກັບການສ້າງນະໂຍບາຍ, ຍຸດທະສາດ, ໂຄງການ ແລະ ໂຄງການຂອງບັນດາປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນ. ພ້ອມທັງໃຫ້ການຊີ້ນຳການລົງທຶນກະສິກຳໂດຍພາກເອກະຊົນ. ເພື່ອແນໃສ່ປະຕິບັດ, ໃຫ້ປະຕິບັດຕາມທິດທາງດ້ານເຕັກນິກທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການປູກພືດກະສິກຳທີ່ເໝາະສົມກັບເຂດນິເວດວິທະຍາ ແລະ ວັດທະນະທຳ-ສັງຄົມສະເພາະໃນບັນດາປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນ. ການພິຈາລະນາບາງຢ່າງສຳລັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແມ່ນໄດ້ຖືກບົກສາຫາລືຂ້າງລຸ່ມນີ້.

5.1 ບົດບາດ ແລະ ການຈັດຕັ້ງຂອງສະຖາບັນ

ລັດຖະບານ ແລະ ອົງການຕ່າງໆໃນລະດັບຕ່າງໆຂອງປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນ, ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ແມ່ນລັດຖະບານ, ສະມາຄົມຊາວກະສິກອນ ແລະ ສະຫະກອນ, ອົງການຈັດຕັ້ງຊຸມຊົນ, ພາກເອກະຊົນ (ຜູ້ຖືຮຸ້ນຂະໜາດນ້ອຍ ຫຼື ໃຫຍ່, ວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ກາງ, ບໍລິສັດ) ແລະ ອື່ນໆ. ມີບົດບາດແຕກຕ່າງກັນ. ຄວາມພະຍາຍາມຮ່ວມແມ່ນຈຳເປັນໃນການສ້າງສະພາບແວດລ້ອມທີ່ມີຄວາມສາມາດ, ເພີ່ມທະວີຄວາມສາມາດຂອງອົງການ ແລະ ການຮ່ວມມືລະຫວ່າງຂະແໜງການ ແລະ ການຕັດສິນໃຈ (ຫຼັກການ 1, 2, 3). ການກຳນົດຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງທີ່ສຳຄັນ ແລະ ເຂົ້າໃຈບົດບາດ, ຄວາມຕ້ອງການ ແລະ ຄວາມມຸ່ງມາດປາດຖະໜາຂອງຕົນ ແມ່ນບາດກ້າວທຳອິດທີ່ຈຳເປັນເພື່ອແນໃສ່ສ້າງເງື່ອນໄຂໃຫ້ແກ່ຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້.

ການຊ່ວຍເຫຼືອໃນຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້ທີ່ປະສົບຜົນສຳເລັດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການສະໜັບສະໜູນຂອງລັດຖະບານໂດຍຜ່ານນະໂຍບາຍ ແລະ ໂຄງການທີ່ໄດ້ຮັບທຶນ, ໂດຍໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ທີ່ແຂ່ງຂັນຈາກການຜະລິດກະສິກຳແບບດຽວທາງດ້ານການຄ້າ. ດັ່ງທີ່ໄດ້ອະທິບາຍໄວ້ໃນຫຼັກການທີ 1, ປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນຄວນກຳນົດສະຖາບັນທີ່ອຸທິດຕົນເພື່ອຮັບຜິດຊອບການພັດທະນາຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້ ໃນປະເທດຂອງພວກເຂົາ. ປ່າໄມ້ລວມແມ່ນໜຶ່ງໃນບັນດາແຜນງານ ແລະ ກົນໄກແຫ່ງຊາດຫຼາຍອັນ ຊຶ່ງວຽກງານກະສິກຳປ່າໄມ້ສາມາດຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໄດ້ດ້ວຍການສະໜັບສະໜູນດ້ານນະໂຍບາຍ ແລະ ທຶນຮອນ. ຫຼາຍປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນມີແຜນງານປ່າໄມ້ລວມ ໂດຍມີແຜນການ ແລະ ເປົ້າໝາຍເພື່ອປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນປ່າໄມ້ ພ້ອມກັບການບົກປັກຮັກສາ ແລະ ຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ແບບຍືນຍົງ; ປ່າໄມ້ກະສິກຳມີບົດບາດສຳຄັນໃນການບັນລຸເປົ້າໝາຍເຫຼົ່ານີ້.

ນັກລົງທຶນພາກເອກະຊົນມີບົດບາດສຳຄັນໃນການພັດທະນາຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້, ໂດຍສະເພາະ, ບໍລິສັດອຸດສາຫະກຳກະສິກຳມີຄວາມສົນໃຈໃນການຜະລິດແບບຍືນຍົງທີ່ມີຈຸດປະສົງເພື່ອການຍັ້ງຍືນ ທີ່ຈະຊ່ວຍໃຫ້ພວກເຂົາຍື່ນຜະລິດຕະພັນຂອງພວກເຂົາເປັນ "ເປັນມິດກັບສິ່ງແວດລ້ອມ".

ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ວິຊາການແຫ່ງຊາດ ຕ້ອງໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຄົ້ນຄວ້າ, ຝຶກອົບຮົມ ແລະ ສຶກສາກະສິກຳປ່າໄມ້ ເພື່ອ 1) ສືບຕໍ່ສ້າງຄວາມຮູ້ ແລະ ຫຼັກການທາງດ້ານເຕັກນິກກະສິກຳປ່າໄມ້ ແລະ/ຫຼື ບັບບຸງຄົນບັນດາຄຳແນະນຳທາງດ້ານເຕັກນິກ ແລະ ນະໂຍບາຍ; 2) ພັດທະນາເຄື່ອງມື ແລະ ວິທີການສ້າງຄວາມຮູ້, ການຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຜົນຜົນກະທົບ; ແລະ 3) ສະໜັບສະໜູນການຮຽນ, ການສຶກສາ ແລະ ການເຜີຍແຜ່ຄວາມຮູ້ຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ. ການຄົ້ນຄວ້າພື້ນຖານ ແລະ ນຳໃຊ້ຂ້າໃນຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້ ຄວນດຳເນີນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ (ຫຼັກການ 3, 8, 9).

ການຂະຫຍາຍຂະແໜງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ຫຼື ການບໍລິການໃຫ້ຄຳປຶກສາ ໃນປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນ ຍັງມີບົດບາດສຳຄັນໃນການແລກປ່ຽນຄວາມຮູ້ ແລະ ປະສົບການ, ການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ການສ້າງພະນັກງານສົ່ງເສີມໃຫ້ມີທັກສະທີ່ຖືກຕ້ອງ ເພື່ອອຳນວຍຄວາມສະດວກແກ່ການວາງແຜນ, ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ, ການຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຜົນ.

ສະມາຄົມຊາວກະສິກອນ ແລະ ສະຫະກອນ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງຊຸມຊົນກໍ່ມີຄວາມສຳຄັນໃນການຮ່ວມມືດ້ານການຜະລິດຄວາມຮູ້ດ້ານກະສິກຳ, ແລກປ່ຽນຄວາມຮູ້ ແລະ ປະສົບການຂອງຊາວກະສິກອນ, ການຮັບຮອງເອົາທາງເລືອກກະສິກຳປ່າໄມ້ທີ່ເໝາະສົມທີ່ສຸດກັບສະພາບການຂອງຕົນເອງໃນ ດ້ານຊີວະວິທະຍາ, ສັງຄົມ - ດ້ານເສດຖະກິດ, ວັດທະນະທຳ, ຕະຫຼາດ ແລະ ເງື່ອນໄຂນະໂຍບາຍ, ຮັດແໜ້ນຄວາມມຸ່ງມາດປາດຖະໜາ, ຄວາມເປັນຫວ່າງ ແລະ ຜະລິດຕະພັນຂອງ ຊາວກະສິກອນ, ຊຸກຍູ້ການປຶກສາຫາລືລະຫວ່າງບັນດາພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ, ໃນນັ້ນມີບັນດາ ຜູ້ວາງນະໂຍບາຍ ແລະ ນັກວິທິນ.

ສະມາຊິກຂອງ CGIAR, ຄູ່ຮ່ວມງານທົ່ວໂລກເພື່ອອະນາຄົດທີ່ປອດໄພດ້ານສະບຽງອາຫານ, ຍັງມີບົດບາດໂດຍການສອດຄ່ອງໂຄງການຄົ້ນຄວ້າຂອງພວກເຂົາກັບວາລະວຽກງານກະສິກຳ ປ່າໄມ້ຂອງປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນ ແລະ/ຫຼື ດຳເນີນການຄົ້ນຄວ້າໂດຍກົງຮ່ວມກັນກັບຄູ່ຮ່ວມງານພາກພື້ນ ແລະ ລະດັບຊາດ.

ສຸດທ້າຍ, ອົງການຈັດຕັ້ງຂອງສະຫະປະຊາຊາດ, ໂດຍສະເພາະ FAO, ມີບົດບາດສຳຄັນໃນການສະໜອງການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານວິຊາການ, ຄຳແນະນຳດ້ານນະໂຍບາຍ ແລະ ຖ້າເປັນໄປໄດ້, ສະໜອງທຶນໃຫ້ແກ່ການປະຕິບັດຄຳແນະນຳເຫຼົ່ານີ້.

5.2 ການວາງແຜນ ແລະ ການເງິນ

ເນື່ອງຈາກຂະແໜງຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້ບໍ່ຢູ່ໃນກຳມີຂອງກະສິກຳ ຫຼື ປ່າໄມ້ຢ່າງຈະແຈ້ງ, ປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນທີ່ມຸ່ງຫວັງຈະພັດທະນາໂຄງວຽກງານກະສິກຳປ່າໄມ້ແຫ່ງຊາດຄວນ ພິຈາລະນາພື້ນຖານໂຄງລ່າງຂອງສະຖາບັນທີ່ຈຳເປັນ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ໂຄງການແຫ່ງຊາດປະສົບຜົນສຳເລັດ (ຫຼັກການທີ 1). ພາຍໃຕ້ການເປັນຫົວໜ້າຂອງສະຖາບັນທີ່ກຳນົດໄວ້ພາຍໃນກະຊວງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ສາມາດສ້າງຄະນະກຳມະການຫຼາຍຂະແໜງການ ຫຼື ໜ່ວຍງານພິເສດ ເພື່ອອຳນວຍຄວາມສະດວກໃນການວາງແຜນ. ວິທີການນີ້ສອດຄ່ອງກັບຂອບຫຼາຍຂະແໜງການຂອງອາຊຽນ ກ່ຽວກັບ

ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດຄື: ກະສິກຳ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້
ໄປສູ່ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ, ຊຶ່ງສະໜອງກິນໄກການປະສານງານ.

ການວາງແຜນກຳນົດວິໄສທັດດ້ານກະສິກຳ ແລະ
ແຜນທີ່ເສັ້ນທາງຂອງບັນດາປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນ
ແມ່ນມີຄວາມບາດຖະໜາທີ່ຈະສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງເສັ້ນທາງກ້າວໄປຂ້າງໜ້າ.
ມີຫຼາຍວິທີເພື່ອຊຸກຍູ້ການພັດທະນາຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້ໃນພາກພື້ນ,
ລວມທັງການສ້າງສະພາບແວດລ້ອມການລົງທຶນ
ທີ່ເອື້ອອຳນວຍໂດຍມີນະໂຍບາຍສະໜັບສະໜູນທີ່ກະຕຸ້ນການເປີດຕະຫຼາດສຳລັບຜະລິດຕະ
ພັນກະສິກຳປ່າໄມ້ ແລະ ການປູກພືດກະສິກຳຕົ້ນຕໍໃນຍຸດທະສາດ, ແຜນການ ແລະ
ເປົ້າໝາຍທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ, ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ, ແຜນການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ຫຼື
ການປ່ອຍອາຍພິດຕ່ຳ, ແຜນປະຕິບັດງານ REDD+ ແຫ່ງຊາດ, ແຜນພັດທະນາຊົນນະບົດ,
ແຜນງານພື້ນຜູ້ທີ່ດິນ, ການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ
ການປະກອບສ່ວນທີ່ກຳນົດແຫ່ງຊາດ. ການພັດທະນາສາກົນ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມມືສອງຝ່າຍຂອງ
ບັນດາປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນ ສາມາດຊອກຫາວິທີຈັດຕັ້ງໂຄງການພັດທະນາຂອງຕົນໃຫ້
ສອດຄ່ອງກັບການສະໜອງທຶນຮອນໂດຍກົງ ຕໍ່ໂຄງການກະສິກຳປ່າໄມ້ຂອງປະເທດ
ສະມາຊິກ.

ການວາງແຜນຜັງໂຄງການ ຫຼື ໂຄງວຽກງານກະສິກຳປ່າໄມ້ໃນຂັ້ນສູນກາງ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ
ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການວິເຄາະຂອບເຂດ ແລະ ສະຖານະການ ເພື່ອກຳນົດບັນຫາ, ສິ່ງທ້າທາຍ, ຊ່ອງຫວ່າງ
ແລະ ໂອກາດ. ຖ້າສັນຍານໃນທາງບວກໃຫ້ນັກລົງທຶນທີ່ມີທ່າແຮງ (ຜູ້ຖືຂະໜາດນ້ອຍ,
ຜູ້ຖືຂະໜາດໃຫຍ່, ບໍລິສັດ) ຄວາມໝັ້ນໃຈໃນການລົງທຶນໃນຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້,
ການສຶກສາຄວາມເປັນໄປໄດ້ທາງດ້ານການເງິນ ແລະ
ການວາງແຜນການຄຸ້ມຄອງຍຸດທະສາດໄລຍະຍາວ ແລະ ໄລຍະກາງຕ້ອງໄດ້ຮັບການປະຕິບັດ.
ການວາງແຜນຢູ່ໃນຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ, ກະສິກຳ ຫຼື
ລະດັບພາກສະໜາມຄວນໄດ້ຮັບການອຳນວຍຄວາມສະດວກໂດຍຕົວແທນສົ່ງເສີມວຽກງານກະສິກຳປ່າ
ໄມ້ (ຫຼັກການ 2) ແລະ ປະກອບມີການຄັດເລືອກຂອງຈຳນວນຂອງທາງເລືອກ
ໃນວຽກງານກະສິກຳປ່າໄມ້ທີ່ເໝາະສົມທີ່ສຸດສຳລັບສະພາບການສະເພາະ,
ພິຈາລະນາສະເພາະຂອງສະພາບແວດລ້ອມ, ສັງຄົມ, ວັດທະນະທຳ, ຕະຫຼາດ ແລະ ເງື່ອນໄຂນະໂຍບາຍ
(ຫຼັກການ 12).

5.3 ການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ການຮຽນຮູ້ຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ

ການຮຽນຮູ້ ແລະ ການຄົ້ນຄວ້າຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ
ແມ່ນຈຳເປັນສຳລັບການຮ່ວມກັນຂອງຄວາມຮູ້ດ້ານກະສິກຳປ່າໄມ້ບໍ່ພຽງແຕ່ເນັ້ນໃສ່ຄວາມ
ພະຍາຍາມເພື່ອຂະໜາດການປະຕິບັດທີ່ດີທີ່ສຸດ, ແຕ່ຍັງເພື່ອເຮັດໃຫ້ການປັບຕົວ
ຂອງເຕັກໂນໂລຊີກະສິກຳປ່າໄມ້ທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ແລະ
ການປະຕິບັດເພື່ອແກ້ໄຂການປ່ຽນແປງໃນສະພາບການທ້ອງຖິ່ນ,
ລວມທັງການປ່ຽນແປງໃນອະນາຄົດຂອງລະບອບສະພາບອາກາດ ແລະ ອິດທິພົນຈາກ.
ບັດໃຈພາຍນອກ (ຫຼັກການ 3, 12). ການເກັບກຳຂໍ້ມູນ ແລະ ການເກັບກ່ຽວຜົນສຳເລັດ
ແລະ ຄວາມລົ້ມເຫຼວຂອງຮູບແບບກະສິກຳປ່າໄມ້ໃນອະດີດ ແລະ ທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ
ເປັນການເລີ່ມຕົ້ນທີ່ດີເພື່ອຈັດລຳດັບຄວາມສຳຄັນຂອງການຄົ້ນຄວ້າໃນດ້ານຕ່າງໆ
ຂອງຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້. ການຄົ້ນຄວ້າຄວນເປັນທິດທາງ ແລະ
ປະຕິບັດໃນຮູບແບບການຮຽນຮູ້ ແລະ ມີສ່ວນຮ່ວມກັບພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ.

ສ່ວນໜຶ່ງຂອງຂະບວນການວາງແຜນອາດຈະເປັນການກຳນົດການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ສະຖາບັນວິຊາການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຫຼື ຕ້ອງການທີ່ຈະເປັນ, ໃນການຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳປ່າໄມ້ ແລະ ເກັບກຳການສະໜັບສະໜູນຂອງພວກເຂົາເພື່ອດຳເນີນການປະສານງານຄວາມພະຍາຍາມ ເພື່ອຮັບປະກັນການເພີ່ມເຕີມແທນທີ່ຈະຊຳຊ້ອນຂອງຄວາມພະຍາ ຍາມຄົ້ນຄວ້າ. ການພັດທະນາຫຼັກສູດວຽກງານກະສິກຳປ່າໄມ້ຄວນໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນເພື່ອຮັບປະກັນການສອນວຽກງານກະສິກຳກະສິກຳ ໃນສະຖາບັນການສຶກສາຊັ້ນສູງ, ການກໍ່ສ້າງຕາມການເຮັດວຽກ ຂອງເຄືອຂ່າຍອາຊີຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້ສຳລັບການສຶກສາກະສິກຳປ່າໄມ້ທີ່ສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນໂດຍສູນກະສິກຳປ່າໄມ້ໂລກໃນທ້າຍຊຸມປີ 1990 ດ້ວຍການສະໜອງທຶນຈາກອົງການພັດທະນາສາກົນສະວີເດັນ, ເຊັ່ນດຽວກັນກັບເຄືອຂ່າຍການສຶກສາຊັ້ນສູງອື່ນໆທີ່ມີຢູ່ໃນພາກພື້ນ. ຄວາມພະຍາຍາມດັ່ງກ່າວຄວນສອດຄ່ອງກັບເປົ້າໝາຍອັນກ້ວາງຂວາງຂອງສູນການສຶກສາ ແລະ ຄົ້ນຄວ້າວິທະຍາສາດລະດັບພາກພື້ນອາຊີຕາ ເວັນອອກສຽງໃຕ້ ສຳລັບການສຶກສາ ແລະ ຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳ.

5.4 ການຕິດຕາມ ແລະ ການປະເມີນຜົນ

ໃນດ້ານການເພີ່ມທະວີການປະກອບສ່ວນ ຂອງຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້ໃນລະດັບຊາດ, ເປົ້າໝາຍການເຊື່ອມໂຊມຂອງດິນ, ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ເປົ້າໝາຍອື່ນໆ, ເປົ້າໝາຍ ແລະ ຍຸດທະສາດທີ່ມີຄວາມສາມາດບົ່ມຊ້ອນດ້ານກະສິກຳປ່າໄມ້, ບັນ ດາປະເທດ ສະມາຊິກອາຊຽນ ສາມາດລວມເອົາຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້ເຂົ້າໃນລະບົບຕິດຕາມ, ລາຍງານ ແລະ ກວດສອບ. ຂະບວນການກວດກາໃດໜຶ່ງຄວນຮັບປະກັນວ່າ ຫຼັກການຕໍ່ໄປນີ້ຖືກແກ້ໄຂໂດຍໂຄງວຽກງານກະສິກຳປ່າໄມ້:

- 1) ການຮຽນຮູ້ຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ: ແຜນງານຄວນຮັບເອົາຂະບວນການຊ້ຳກັນຂອງການໄດ້ຮັບຄຳຄິດຄຳເຫັນ ແລະ ແຈ້ງໃຫ້ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຮັບຮູ້. ໂຄງການຄວນຈະມີການປັບຕົວໃນການຮັບເອົາຄຳຕິຊົມເພື່ອປັບປຸງກິດຈະກຳຂອງຕົນ.
- 2) ການຕິດຕາມແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ເປັນມິດກັບຜູ້ໃຊ້: ການພັດທະນາເຄື່ອງມືການຕິດຕາມແມ່ນເຮັດໄດ້ດີທີ່ສຸດໃນລັກສະນະມີສ່ວນຮ່ວມ ເພື່ອຮັບປະກັນຄວາມເປັນມິດກັບຜູ້ໃຊ້.
- 3) ເສີມສ້າງຄວາມສາມາດຂອງພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ: ການມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງມີປະສິດທິ ພາບຕ້ອງການຄວາມສາມາດ ແລະ ຄວາມສາມາດທາງດ້ານເຕັກນິກ, ສັງຄົມ ແລະ ການເງິນ. ການເສີມສ້າງຄວາມສາມາດເຫຼົ່ານີ້ ສາມາດເພີ່ມທະວີການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຕິດຕາມ, ໂດຍສະເພາະກັບອົງການຈັດຕັ້ງຊາວກະສິກອນ ແລະ ສະຫະກອນ ແລະ ກຸ່ມຜູ້ໃຊ້ປ່າໄມ້.

ໃນລະດັບອາຊຽນ, ການຕິດຕາມການຮັບຮອງເອົາໂຄງປະກອບການນີ້ ໂດຍບັນດາປະເທດສະມາຊິກຄວນປະສານສົມທົບກັບຂະແໜງສະບຽງອາຫານ, ກະສິກຳປ່າໄມ້ຂອງອາຊຽນ ໂດຍໃຊ້ເຄື່ອງມືຕິດຕາມກວດກາທີ່ອາຊຽນໄດ້ຮັບຮອງເອົາແລ້ວ

ເຊັ່ນ: ການຕິດຕາມຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງສະບຽງອາຫານ, ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສະພາບອາກາດຂອງອາຊຽນ. ຂອບການຮ່ວມມືຫຼາຍຂະແໜງການຂອງອາຊຽນ ກ່ຽວກັບ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ: ກະສິກຳ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ໄປສູ່ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ຍັງສາມາດນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນການຮັບຮອງເອົາບົດແນະນຳຂອງບັນດາປະເທດສະມາຊິກ, ໂດຍສະເພາະໃນການຮ່ວມມືຫຼາຍຂະແໜງການພາຍໃນປະເທດສະມາຊິກ.

ອົງການ FAO ອາດຈະພິຈາລະນາຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຄວາມຄືບໜ້າຂອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂໍ້ແນະນຳເຫຼົ່ານີ້ໂດຍບັນດາປະເທດສະມາຊິກ ອາຊຽນ, ໃນທັດສະນະຂອງຖານຂໍ້ມູນທົ່ວໂລກ ກ່ຽວກັບ ຕົ້ນໄມ້ບົກຫຸ້ມ ແລະ ຕົ້ນໄມ້ນອກປ່າ.

5.5 ການຄຸ້ມຄອງຄວາມຮູ້

ໜຶ່ງໃນຫຼາຍບັນຫາທີ່ຍົກຂຶ້ນມາໃນການພັດທະນາຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້ ແມ່ນການຂາດຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ແຫຼ່ງຄວາມຮູ້ໃນປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນ. ສິ່ງນີ້ບໍ່ພຽງແຕ່ຕິດພັນກັບການຂາດແຄນສະຖາບັນການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ພັດທະນາຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້ໃນຫຼາຍປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນເທົ່ານັ້ນ, ແຕ່ຍັງເປັນຍ້ອນຄວາມຮູ້ດ້ານກະສິກຳປ່າໄມ້ມັກຈະມີພຽງບົດຄວາມວິທະຍາສາດເທົ່ານັ້ນ, ຊຶ່ງບໍ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງຜູ້ວາງນະໂຍບາຍ ແລະ ນັກວາງແຜນ. ຕໍ່ກັບຫຼັກການທີ 13, ຄວາມຮູ້ດ້ານກະສິກຳຕ້ອງຖືກສື່ສານຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ແຕ່ບໍ່ສາມາດຄຸ້ມຄອງ ແລະ ສື່ສານໄດ້ຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ເວັ້ນເສຍແຕ່ຈະມອບຄວາມຮັບຜິດຊອບໃຫ້ໜ່ວຍງານທີ່ເໝາະສົມ. ດັ່ງນັ້ນ, ຊຶ່ງເປັນສິ່ງສຳຄັນສຳລັບປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນ ທີ່ຈະສ້າງສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກ ໃນການຄຸ້ມຄອງຄວາມຮູ້ດ້ານກະສິກຳປ່າໄມ້ຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ແລະ ຮັບປະກັນວ່າຄວາມຮູ້ດັ່ງກ່າວສາມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້ຢ່າງກວ້າງຂວາງກັບຜູ້ຊົມໃຊ້. ວຽກງານຂອງສະຖານທີ່ນີ້ແມ່ນເພື່ອເກັບກຳ ແລະ ຈັດປະເພດຄວາມຮູ້ ກ່ຽວກັບ ຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້, ການສ້າງພື້ນຖານໂຄງລ່າງດ້ານເຕັກໂນໂລຢີທີ່ມີຄວາມຮູ້, ເຊັ່ນ: ເວັບໄຊ ແລະ ການຕິດຕາມການນຳໃຊ້ (ເຊື່ອມໂຍງກັບການຕິດຕາມ ແລະ ການປະເມີນຜົນໃນພາກ 5.4).

ການຄຸ້ມຄອງຄວາມຮູ້ດ້ານຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້ເປັນວຽກງານທີ່ສາມາດມອບໃຫ້ໂດຍສະຖາບັນທີ່ກຳນົດ ຫຼື ສ້າງໃໝ່ຕາມຫຼັກການທີ 1.

ວຽກງານນີ້ສາມາດແບ່ງປັນໃຫ້ເຈົ້າຂອງຄວາມຮູ້ ແລະ ນາຍໜ້າຫຼາຍດ້ານ ເຊັ່ນ: ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ສະຖາບັນການສຶກສາ ລວມທັງວຽກງານຂອງອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ.

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1. ການພັດທະນາຂອງບົດແນະນຳ

ແນວຄວາມຄິດທີ່ຈະສ້າງບົດແນະນຳຂອງອາຊຽນ ສຳລັບການພັດທະນາຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້ໄດ້ເກີດມາຈາກການສົນທະນາຫຼາຍຄັ້ງນັບຕັ້ງແຕ່ປີ 2015 ລະຫວ່າງຄູ່ຮ່ວມມືໃນການຮ່ວມມືດ້ານປ່າໄມ້ລວມ ແລະ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດອາຊຽນ - ສະວິດ, ຄະນະວິຊາການຂອງອາຊຽນ ກ່ຽວກັບ ປ່າໄມ້ລວມ ແລະ ພະແນກອາຫານ, ກະສິກຳປ່າໄມ້ຂອງເລຂາທິການອາຊຽນ. ແລະ ໄດ້ຮັບ ການກະຕຸ້ນຈາກ, ການຮັບຮອງເອົາວິໄສທັດ ແລະ ແຜນຍຸດທະສາດການຮ່ວມມືອາຊຽນ ໃນ ດ້ານສະບຽງອາຫານ, ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ 2016-2025. ໂດຍສະເພາະ, ແຜນການດັ່ງກ່າວໄດ້ກຳນົດໃຫ້ຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້ເປັນໜຶ່ງໃນໂຄງການປະຕິບັດ ເພື່ອບັນລຸຄຳປະກັນສະບຽງອາຫານ ແລະ ຮັບມືກັບການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ. ໃນຂະນະທີ່ບົດບາດ ແລະ

ການປະກອບສ່ວນຂອງວຽກງານກະສິກຳປ່າໄມ້ໃນຂົງເຂດດັ່ງກ່າວເຫັນໄດ້ຫຼາຍຂຶ້ນໃນຍຸດທະ ສາດ ແລະ ແຜນປະຕິບັດງານແຫ່ງຊາດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ໂພຊະນາການ, ການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ, ການເຕີບໂຕ 'ສີຂຽວ' ແລະ ການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ, ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກໍເປັນສິ່ງທ້າທາຍ ເນື່ອງຈາກວຽກງານກະສິກຳຍັງບໍ່ທັນມີສະຖາບັນ. ຂອງຕົນເອງ. ການສຶກສາຫຼາຍສະບັບໄດ້ ສະເໜີວ່າ ນອກເໜືອໄປຈາກການຕັດສິນໃຈຂອງຊາວກະສິກອນ ແລະ ການທ້າທາຍລະດັບ ກະສິກຳ, ອຸປະສັກຕົ້ນຕໍແມ່ນການຂາດການສະໜັບສະໜູນດ້ານນະໂຍບາຍທີ່ຈະແຈ້ງ ແລະ ກົນໄກສົ່ງອອກໃນປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນ. ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາດັ່ງກ່າວ, ການຊີ້ນຳ ຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້ລະດັບອາຊຽນໄດ້ຮັບຖືວ່າມີຄວາມຈຳເປັນເພື່ອສ້າງຫຼັກການ ແລະ ທິດທາງທີ່ສາມາດສະໜັບສະໜູນການພັດ ທະນານະໂຍບາຍຢ່າງວ່ອງໄວ, ໂຄງການ ແລະ ການລົງທຶນໃນຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້.

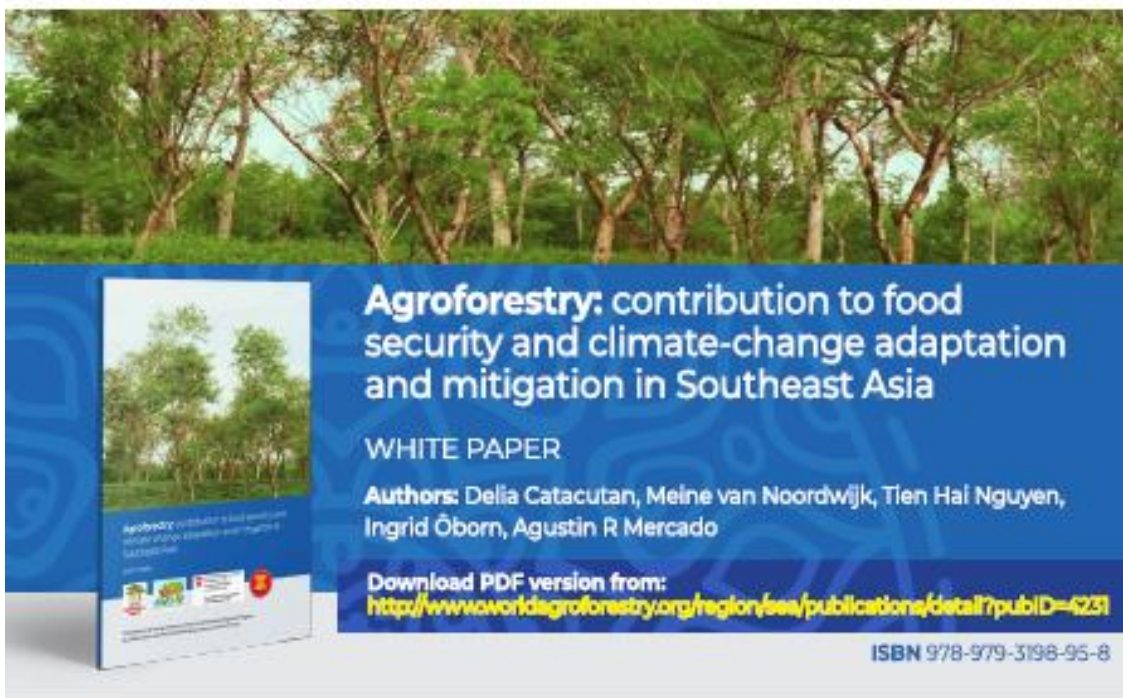
ໃນກອງປະຊຸມສຳມະນາຄັ້ງທຳອິດທີ່ຈັດຂຶ້ນຢູ່ນະຄອນຊຽງໃໝ່, ປະເທດໄທ ໃນເດືອນມິຖຸນາປີ 2016, ໄດ້ເຫັນດີເປັນເອກະພາບກັນວ່າຈະໄດ້ຮັບການສ້າງບົດແນະນຳໃຫ້ຫຼາຍເທົ່າທີ່ເປັນໄປ ໄດ້, ກວມເອົານັກຄົ້ນຄ້ວາ, ຄູ່ຝຶກ, ນັກສຶກສາ, ນັກວາງແຜນ, ນັກປະຕິບັດງານ ແລະ ຜູ້ວາງ ນະໂຍບາຍ. ນອກຈາກນັ້ນ, ຍັງໄດ້ຕົກລົງເຫັນດີວ່າບົດແນະນຳຄວນຈະມີສິດອຳນາດ ແລະ ມີການເຄື່ອນໄຫວໃນພາສາ ແລະ

ຮູບແບບແຕ່ບໍ່ມີລາຍລະອຽດຫຼາຍເກີນໄປເພື່ອໃຫ້ມີຄວາມຄິດສ້າງສັນ ແລະ ນະວັດຕະກຳໃນລະຫວ່າງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ. ນັບຕັ້ງແຕ່ເດືອນມິຖຸນາ 2017, ຂະບວນການຫຼາຍພາກສ່ວນໄດ້ລວມເອົາກິດຈະກຳທີ່ສຳຄັນ, ມີລາຍຊື່ຂ້າງລຸ່ມນີ້.

- 1) ການປຶກສາຫາລືຈາກພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ທີ່ມີຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມປະມານ 245 ທ່ານ ຈາກປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນ ລວມທັງຜູ້ວາງນະໂຍບາຍ, ກຸ່ມຊາວກະສິກອນ ແລະ ສະຫະ ກອນ, ກຸ່ມຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ຊຸມຊົນ, ນັກປະຕິບັດ ແລະ ນັກຄົ້ນຄວ້າ ໃນກອງປະຊຸມຄະນະວິຊາການຂອງອາຊຽນ ກ່ຽວກັບ ວຽກງານປ່າໄມ້ລວມ ຄັ້ງທີ 7 ທີ່ຈັດຂຶ້ນທີ່ຊຽງໃໝ່ ປະເທດໄທ. 12-14 ມິຖຸນາ 2017. ການປຶກສາຫາລືໄດ້ສຸມໃສ່ຈຸດປະສົງ ແລະ ເນື້ອໃນທົ່ວໄປຂອງບົດແນະນຳ.
- 2) ການນຳສະເໜີ ແລະ ຮັບເອົາບົດບັນທຶກແນວຄວາມຄິດ ເພື່ອພັດທະນາບົດແນະນຳ ໃນກອງປະຊຸມ ປະຈຳປີ ຂອງຄະນະວິຊາການ ອາຊຽນ ກ່ຽວກັບ ປ່າໄມ້ລວມ ຄັ້ງທີ 11 ທີ່ຈັດຂຶ້ນຢູ່ ຊຽງໃໝ່, ປະເທດໄທ, ວັນທີ 15 ມິຖຸນາ 2017.

- 3) ການສະເໜີແຜນວຽກງານສ້າງບົດແນະນຳຕໍ່ຄະນະເລຂາວຽກງານປ່າໄມ້ລວມຂອງອາຊຽນປະຈຳເດືອນມິຖຸນາ 2017.
- 4) ການກະກຽມຮ່າງ "ສູນ" ຂອງບົດແນະນຳໂດຍ ICRAF ແລະ FAO ຈາກເດືອນມິຖຸນາຫາເດືອນສິງຫາ. 2017.
- 5) ການກະກຽມຮ່າງທຳອິດຈາກ ເດືອນສິງຫາຫາເດືອນທັນວາ 2017.
- 6) ທົບທວນຄືນຮ່າງກົດໝາຍສະບັບທຳອິດໂດຍຄູ່ຮ່ວມມືດ້ານປ່າໄມ້ສັງຄົມ ແລະ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດອາຊຽນ-ສະວິດ, ກອງເລຂາອາຊຽນ ແລະ FAO ແຕ່ເດືອນທັນວາ 2017 ຫາ ເດືອນມັງກອນ 2018.
- 7) ທົບທວນຄືນຮ່າງກົດໝາຍສະບັບທຳອິດ ໂດຍຊ່ວຍຊານດ້ານຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້, ລວມທັງກຸ່ມຊ່ວຍຊານແມ່ນ້ຳຂອງ ກ່ຽວກັບ ກະສິກຳປ່າໄມ້ເພື່ອຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ໄພຊະນາການ, ກະສິກຳແບບຍືນຍົງ ແລະ ການຟື້ນຟູທີ່ດິນ ແລະ ຄະນະວິຊາການອາຊຽນ ກ່ຽວກັບ ວຽກງານປ່າໄມ້ລວມ, ທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດໃນພາກພື້ນ. ວັນທີ 26 ມັງກອນ 2018.
- 8) ການກະກຽມຮ່າງມະຕິທີ 2; ມັງກອນ-ກຸມພາ 2018.
- 9) ການທົບທວນຄືນຮ່າງບົດລາຍງານຄັ້ງທີ 2 ຂອງບັນດາຄະນະກຳມະການຂະແໜງອາຊຽນ, ເດືອນກຸມພາ – ເດືອນມີນາ 2018.
- 10) ທົບທວນຄືນຮ່າງບົດສະຫຼຸບຄັ້ງທີ 2 ຂອງຄະນະວິຊາການອາຊຽນ ກ່ຽວກັບ ວຽກງານປ່າໄມ້ສັງຄົມ ປະຈຳເດືອນກຸມພາ – ເມສາ 2018.
- 11) ຮ່າງມະຕິສະບັບທີ 2 ສະບັບປັບປຸງ; ເດືອນເມສາ – ພຶດສະພາ 2018.
- 12) ການໂອ້ນລົມສົນທະນາ ແລະ ສະຫລຸບກອງປະຊຸມຄັ້ງທີ 12 ຄະນະເຮັດວຽກກ່ຽວກັບປ່າໄມ້ສັງຄົມອາຊຽນ ຢູ່ນະຄອນດານັງ, ຫວຽດນາມ, ເດືອນ 6/2018.

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 2. ບົດສະເໜີຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້: ປະກອບສ່ວນໃນການຮັບປະກັນສະບຽງອາຫານ, ການປັບຕົວ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບ ຂອງການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດໃນອາຊີຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້¹²

ອາຊີຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້ກຳລັງກ້າວໄປສູ່ ການຂະຫຍາຍຕົວດ້ານເສດຖະກິດດ້ວຍອັດຕາການເຕີບໂຕສະເລ່ຍຂອງ GDP 5,7% ແລະ ໄດ້ບັນລຸເປົ້າໝາຍສະຫັດສະວັດ ການພັດທະນາເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄົນອຶດຫິວເຄິ່ງໜຶ່ງ. ໃນຂະນະທີ່ນີ້ແມ່ນຜົນສຳເລັດທີ່ໜ້າຊົມເຊີຍ, 60 ລ້ານຄົນ (> 10% ຂອງປະຊາກອນທັງໝົດ) ຍັງຄົງບໍ່ມີອາຫານ. ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງປະຊາກອນຢ່າງໄວວາ, ຄຽງຄູ່ກັບການເສື່ອມໂຊມຂອງທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້,

¹² ປຶ້ມບົກຂາວຂອງວຽກງານກະສິກຳປ່າໄມ້ສະຫງວນໄດ້ອີກໃຫ້ເຫັນເຖິງແນວຄວາມຄິດວິວັດທະນາການຂອງການປູກຝັງ, ການປະຕິບັດວຽກງານກະສິກຳທີ່ໄດ້ຮັບຮອງເອົາໃນອາຊີຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້, ການປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການຄ້າປະກັນສະບຽງອາຫານ, ລາຍຮັບ, ລະບຽບການນໍາ, ການປັບຕົວ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນດິນຟ້າອາກາດ, ບັນຫາ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍ, ສິ່ງທ້າທາຍດ້ານນະໂຍບາຍ ແລະ ການຮຽກຮ້ອງຂອງສະມາຊິກອາຊຽນ.

ອາດຈະເຮັດໃຫ້ຫຼາຍປະເທດໃນພາກພື້ນ
ບໍ່ສາມາດລ້ຽງດູປະຊາກອນທີ່ຄາດຄະເນໃນອະນາຄົດ.
ການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດແມ່ນເປັນໄພຂົ່ມຂູ່ເພີ່ມເຕີມຕໍ່ຂະໜາດ "ການສະໜອງ"
ຂອງຄວາມປອດໄພສະບຽງອາຫານ. ອີງຕາມບົດລາຍງານການປະເມີນຜົນການປ່ຽນແປງ
ຂອງດິນຟ້າອາກາດຄັ້ງທີ 4 ຂອງຄະນະລັດຖະບານອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້ຄາດວ່າຈະໄດ້ຮັບ
ຜົນກະທົບຢ່າງໜັກໜ່ວງ ຈາກການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ ເພາະເສດຖະກິດສ່ວນ
ໃຫຍ່ແມ່ນອີງໃສ່ກະສິກຳ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ.

ຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້, ການນຳໃຊ້ດິນໄມ້ໃນນິຄົມ ແລະ ການລວມເອົາປ່າໄມ້ ແລະ
ກະສິກຳເຂົ້າເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງພູມສັນຖານຫຼາຍປະການ,
ສາມາດໃຫ້ຜົນປະໂຫຍດທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຫຼາຍດ້ານ.
ໃນການປຽບທຽບທົ່ວໂລກ, ອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້ມີປະລິມານກາກບອນຊີວະມວນສູງສຸດ
(ຕໍ່ເຮັກຕາ) ໃນເນື້ອທີ່ກະສິກຳຂອງທຸກຂົງເຂດ, ໂດຍມີທ່າອ່ຽງເພີ່ມຂຶ້ນ (60
ໂຕນຂອງກາກບອນຕໍ່ເຮັກຕາໃນປີ 2000 ແລະ 65 ໂຕນຕໍ່ເຮັກຕາໃນປີ 2010).
ຊາວກະສິກອນຢູ່ເຂດຕ່າງໆ ໄດ້ຮັບຮອງເອົາລະບົບຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້ ແລະ
ການປະຕິບັດກະສິກຳທີ່ຫຼາກຫຼາຍ, ຍົກສູງສະມັດຕະພາບຂອງເນື້ອທີ່ກະສິກຳ,
ຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານສະບຽງອາຫານ, ລາຍຮັບ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການພື້ນຖານອື່ນໆ.
ໃນຂະນະດຽວກັນ, ປະລິມານຄາບອນທີ່ສະສົມຈາກດິນໄມ້ໃນລະບົບກະສິກຳປ່າໄມ້
ເປັນຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍແມ່ນປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການຫຼຸດຜ່ອນການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າ
ອາກາດ, ໃນຂະນະທີ່ປ່າໄມ້ ແລະ ດິນໄມ້ກໍ່ເປັນ “ເຄື່ອງປັບອາກາດ”
ເຮັດຄວາມເຢັນຂອງສິ່ງແວດລ້ອມ ໂດຍການນຳເອົານ້ຳກັບຄືນສູ່ບັນ ຍາກາດ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່
ຕາມ, ການຮັບຮອງເອົາຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້ແບບກວ້າງຂວາງຍັງຖືກຈຳກັດຢູ່ຍ້ອນມີ
ອຸປະສັກ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຫຼາຍຢ່າງ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນຍັງຂາດການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານສະຖາ
ບັນ ແລະ ນະໂຍບາຍສະເພາະກ່ຽວກັບຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້. ເພື່ອຮັບຮູ້ຄວາມສາມາດບົມ
ຊ້ອນຂອງຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້ໃນການບັນລຸຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ
ການດັດປັບ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດຢູ່ອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້,
ນະໂຍບາຍຂະແໜງກະສິກຳປ່າໄມ້ສະເພາະ ແລະ ກົນໄກສົ່ງອອກທີ່ມີປະສິດທິຜົນແມ່ນຈຳ
ເປັນ.

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 3. ບົດແນະນຳຕາມແນວທາງສາກົນ

ບົດແນະນຳແມ່ນຍືດໝັ້ນບັນດາສົນທິສັນຍາ, ອະນຸສັນຍາ ແລະ ສົນທິສັນຍາສາກົນທີ່ ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ແລະ ບໍ່ຖືກກົດໝາຍ, ບັນດາໂຄງການສາກົນ ແລະ ຂອບເຂດທີ່ ບັນດາປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນໃຫ້ຄຳໝັ້ນສັນຍາ. ເຫຼົ່ານີ້ລວມມີ, ແຕ່ບໍ່ຈຳກັດ, ຕໍ່ໄປນີ້.

- ເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ 17 ເປົ້າໝາຍໄດ້ຖືກຮັບຮອງເອົາໂດຍບັນດາຜູ້ນຳຂອງໂລກໃນເດືອນກັນຍາ 2015. ສ້າງຂຶ້ນຈາກຜົນສຳເລັດຂອງເປົ້າໝາຍການພັດທະນາສະຫັດສະວັດ, ເປົ້າໝາຍດັ່ງກ່າວໄດ້ລະດົມຄວາມພະຍາຍາມເພື່ອຢຸດຕິທຸກຮູບແບບຂອງຄວາມທຸກຍາກ, ຕໍ່ສູ້ກັບຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບ ແລະ ຮັບມືກັບການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ ໃນຂະນະທີ່ຮັບປະກັນວ່າ 'ບໍ່ມີໃຜຖືກປະຖິ້ມໄວ້ຂ້າງຫລັງ'.
- ຂອບສົນທິສັນຍາຂອງສະຫະປະຊາຊາດ ກ່ຽວກັບ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ (UNFCCC) ມີຈຸດປະສົງເພື່ອສະຖຽນລະພາບຄວາມເຂັ້ມຂຸ້ນຂອງອາຍແກັສເຮືອນແກ້ວໃນບັນຍາກາດ ເພື່ອບໍ່ອາກັນການເຂົ້າຮ່ວມທີ່ເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ລະບົບສະພາບອາກາດ, ໂດຍບໍ່ມີຂໍ້ຈຳກັດຂອງອາຍແກັສເຮືອນແກ້ວ ຫຼື ກົນໄກການບັງຄັບໃຊ້ສຳລັບປະເທດຕ່າງໆ. ຂອບດັ່ງກ່າວໄດ້ກຳນົດວິທີການສະເພາະຂອງສົນທິສັນຍາສາກົນ (ເອີ້ນວ່າພິທີການ ຫຼື ຂໍ້ຕົກລົງ) ອາດຈະໄດ້ຮັບການເຈລະຈາ ເພື່ອກຳນົດການດຳເນີນການຕົວອີກຕໍ່ກັບຈຸດປະສົງຂອງ UNFCCC.
- ສັນຍາປາຣີເຊີອອກມາຈາກການເຈລະຈາຂອງ UNFCCC ແລະ ມີຈຸດປະສົງເພື່ອຊຸກຍູ້ຄວາມພະຍາຍາມໃນທົ່ວໂລກ ເພື່ອຫຼຸດການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງອຸນຫະພູມທີ່ຄາດຄະເນໄວ້ເປັນ 1.5 °C ສູງກວ່າລະດັບ ກ່ອນອຸດສາຫະກຳ, ເພີ່ມທະວີຄວາມສາມາດປັບຕົວ, ຊຸກຍູ້ຄວາມຍືດຢຸ່ນຂອງດິນຟ້າ ອາກາດ ແລະ ການພັດທະນາການປ່ອຍອາຍພິດຕໍ່າ ໂດຍບໍ່ມີການຂົ່ມຂູ່ຕໍ່ການ ຜະລິດສະບຽງອາຫານ ແລະ ສ້າງການເຄື່ອນໄຫວທາງດ້ານການເງິນທີ່ ສະໜັບສະໜູນຈຸດໝາຍດັ່ງກ່າວ. ຜ່ານການປະກອບສ່ວນທີ່ມີຄວາມຕັ້ງໃຈໃນທົ່ວ ປະເທດ, ບັນດາປະເທດສ້າງການເຄື່ອນໄຫວ ທີ່ສອດຄ່ອງກັບສະພາບການ, ຄວາມ ສາມາດ ແລະ ບຸລິມະສິດແຫ່ງຊາດຂອງຕົນ.
- ອະນຸສັນຍາວ່າດ້ວຍຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງດ້ານຊີວະນານາພັນ (CBD) ກຳນົດຫຼັກການຄຸ້ມຄອງການອະນຸລັກຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງຊີວະພາບ, ການນຳໃຊ້ອົງປະກອບແບບຍືນຍົງ ແລະ ການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດທີ່ຍຸດຕິທຳ ແລະ ເທົ່າທຽມກັນທີ່ເກີດຈາກການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນພັນທຸກຳ.
- ສົນທິສັນຍາສະຫະປະຊາຊາດ ເພື່ອຕ້ານການເປັນທຸະລາຍ (UNCCD) ແມ່ນຍຸດທະສາດ 10 ປີ (2008– ປີ 2018) ໂດຍມີເປົ້າໝາຍຮັດແໜ້ນການຮ່ວມມື ທົ່ວໂລກເພື່ອຕ້ານຄືນ, ຕ້ານໄພແຫ້ງແລ້ງ ແລະ ການເຊື່ອມໂຊມຂອງຜົນແຜ່ນດິນ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຈາກໄພແຫ້ງແລ້ງ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນການຫຼຸດຜ່ອນ ຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ຄວາມຍືນຍົງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ. UNCCD ຮ່ວມມືຢ່າງໃກ້ຊິດກັບ CBD ແລະ UNFCCC ເພື່ອຕອບສະ ໜອງສິ່ງທ້າທາຍທີ່ສູງສົນ, ດ້ວຍວິທີການປະສົມປະສານ ແລະ "ການນຳໃຊ້ທີ່ດີທີ່ສຸດ" ຂອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ.

- ສິ່ງທ້າທາຍໃນກອງປະຊຸມທີ່ນະຄອນ Bonn ແມ່ນຄວາມພະຍາຍາມທົ່ວໂລກເພື່ອຟື້ນຟູເນື້ອທີ່ 150 ລ້ານເຮັກຕາຂອງໂລກທີ່ຖືກຕັດໄມ້ ແລະ ຊຸດໂຊມໃນປີ 2020 ແລະ 350 ລ້ານເຮັກຕາພາຍໃນປີ 2030 ເພື່ອບັນລຸຄຳໝັ້ນສັນຍາລະຫວ່າງປະເທດທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ, ລວມທັງເປົ້າໝາຍ CBD Aichi 15, UNFCCC REDD+ ແລະ ເປົ້າໝາຍຄວາມເປັນກາງຂອງການເຊື່ອມໂຊມຂອງດິນ Rio+20.
- ສົນທິສັນຍາ Ramsar ກ່ຽວກັບ ດິນທາມແມ່ນສົນທິສັນຍາລະຫວ່າງລັດຖະບານທີ່ສະໜອງຂອບການດຳເນີນການແຫ່ງຊາດ ແລະ ການຮ່ວມມືໃນການອະນຸລັກ ແລະ ນຳໃຊ້ດິນທາມ ແລະ ຊັບພະຍາກອນຂອງພວກເຂົາ.
- ຖະແຫຼງການ Rio ກ່ຽວກັບ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການພັດທະນາລາຍລະອຽດຫຼັກການທີ່ນຳພາປະເທດຕ່າງໆ ໃນການດຸ່ນດ່ຽງການພິຈາລະນາດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການພັດທະນາໃນນະໂຍບາຍ ແລະ ການກະທຳ.
- ຫຼັກຈັນຍາບັນຂອງການເກັບກຳ ແລະ ການຖ່າຍທອດເຊື້ອພະຍາດແມ່ນເປັນຂອບການສະໜັກໃຈທົ່ວໂລກ ທີ່ສະໜອງການເກັບກຳຢ່າງສົມເຫດສົມຜົນ ແລະ ການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນພັນທຸກຳແບບຍືນຍົງ.
- ຄະນະສາກົນ ກ່ຽວກັບ ປ່າໄມ້ ສະເໜີການກະທຳເພື່ອການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ແບບຍືນຍົງ.
- ແຜນປະຕິບັດງານທົ່ວໂລກສຳລັບການອະນຸລັກ ແລະ ການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນພັນທຸກຳພຶດແບບຍືນຍົງ ແມ່ນເປັນຂອບທົ່ວໂລກແບບສະໜັກໃຈທີ່ສະໜອງການອະນຸລັກ ແລະ ນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນພັນທຸກຳພຶດແບບຍືນຍົງເພື່ອສະບຽງອາຫານ ແລະ ການກະເສດ.
- ຖະແຫຼງການສະຫັດສະວັດ ແລະ ເປົ້າໝາຍການພັດທະນາສະຫັດສະວັດ ເພື່ອແນໃສ່ຍົກສູງກຽດສັກສີ ແລະ ຄວາມສະເໝີພາບຂອງມະນຸດ, ລືບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ, ບົກບ້ອງສະພາບແວດລ້ອມລວມ, ສະໜັບສະໜູນສິດທິມະນຸດ ແລະ ປະຊາທິປະໄຕ, ສົ່ງເສີມຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ແລະ ການບົກຄອງທີ່ດີ ແລະ ເປັນຄູ່ຮ່ວມມືທົ່ວໂລກເພື່ອການພັດທະນາ.
- ໂຄງຮ່າງການ Sendai ສຳລັບການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງໄພພິບັດ (2015-2030) ມີຈຸດປະສົງເພື່ອບັນລຸການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງໄພພິບັດຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ແລະ ການສູນເສຍຊີວິດ, ການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ສຸຂະພາບ. ຂອບການດັ່ງກ່າວໄດ້ຮັບການຮັບຮອງເອົາຢູ່ກອງປະຊຸມໃຫຍ່ສະຫະປະຊາຊາດຄັ້ງທີ 3 ກ່ຽວກັບການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງໄພພິບັດຢູ່ເມືອງ Sendai ປະເທດຍີ່ປຸ່ນໃນວັນທີ 18/18. ມີນາ 2015.
- ແຜນຍຸດທະສາດຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດສຳລັບປ່າໄມ້ (2017-2030) (UNSPF) ເປັນເອກະສານອ້າງອີງສຳລັບວຽກງານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບປ່າໄມ້ຂອງລະບົບສະຫະປະຊາຊາດ ແລະ ສຳລັບການສົ່ງເສີມຄວາມສອດຄ່ອງ, ການຮ່ວມມື ແລະ ການສົມທົບລະຫວ່າງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມງານໄປສູ່ວິໄສທັດ ແລະ ພາລະກິດດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້, ພ້ອມທັງເປັນຂອບເຂດເພື່ອເພີ່ມທະວີຄວາມສອດຄ່ອງ ແລະ ຊີ້ນຳ ແລະ ສຸມໃສ່ວຽກງານຂອງການຈັດຕັ້ງສາກົນກ່ຽວກັບປ່າໄມ້ (IAF) ແລະ ບັນດາອົງປະກອບຂອງຕົນ.

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 4. ເອກະສານແນະນຳໃຫ້ອ່ານເພີ່ມເຕີມ

Burke L, Ranganathan J, Winterbottom R, eds. 2015. *Revaluing ecosystems: pathways for scaling up the inclusion of ecosystem value in decision making*. Washington DC, USA: World Resources Institute.

Catacutan D, McGaw E, Lianza MA, eds. 2014. *In equal measure: a user guide to gender analysis in agroforestry*. Bogor, Indonesia: World Agroforestry Centre (ICRAF) Southeast Asia Regional Program.

Colfer CJP, Achdiawan R, Roshetko JM, Mulyoutami E, Yuliani EL, Mulyana A, Moeliono M, Adnan H, Erni. 2015. The balance of power in household decision-making: encouraging news on gender in Southern Sulawesi. *World Development* 76:147–164.

Coe R, Sinclair F, Barrios E. 2014. Scaling up agroforestry requires research 'in' rather than 'for' development. *Current Opinion in Environmental Sustainability* 6:1877–3435. [https:// doi.org/10.1016/j](https://doi.org/10.1016/j)

Delaney M, Roshetko JM. 1999. Field test of carbon monitoring methods for home gardens in Indonesia. In: *Field tests of carbon monitoring methods in forestry projects*. Arlington VA, USA: Winrock International. pp 231–

245. <http://www.worldagroforestry.org/region/sea/publications/detail?pubID=4214>.

[FAO] Food and Agriculture Organization of the United Nations. 2017. *Agroforestry for landscape restoration: Exploring the potential of agroforestry to enhance the sustainability and resilience of degraded landscapes*. Rome, Italy: Food and Agriculture Organization of the United Nations.

[FAO] Food and Agriculture Organization of the United Nations. 2013. *Advancing agroforestry on the policy agenda: a guide for decision-makers*. Agroforestry Working Paper No.1. Rome, Italy: Food and Agriculture Organization of the United Nations.

[FAO] Food and Agriculture Organization of the United Nations. 2011. *Payments for ecosystem services and food security*. Rome, Italy: Food and Agriculture Organization of the United Nations.

Klapwijk CJ, van Wijk MT, Rosenstock TS, van Asten PJA, Thornton PK, Giller KE. 2014. Analysis of trade-offs in agricultural systems: current status and way forward. *Current Opinion in Environmental Sustainability* 6:110–115. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877343513001607>.

Kuyah S, Öborn I, Jonsson M, Dahlin AS, Barrios E, Muthuri C, Malmer A, Nyaga J, Magaju C, Namirembe A, Nyberg Y, Sinclair FL. 2016. Trees in *Science, Ecosystem Services & Management* 12:4:255–273. <http://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/21513732.2016.1214178>.

- Martini E, Roshetko JM, Purnomosidhi P, Tarigan J, Idris N, Zulfadhli T. 2013. Fruit germplasm resources and demands for small-scale farmer's post-tsunami and conflicts in Aceh, Indonesia. *Acta Horticultura (ISHS)* 975:657–664. http://www.actahort.org/books/975/975_82.htm.
- Manurung GE, Roshetko JM, Budidarsono S, Kurniawan I. 2008. Dudukuhan tree farming systems in West Java: how to mobilize self-strengthening of community-based forest management? In: Snelder DJ, Lasco R, eds. *Smallholder tree growing for rural development and environmental services. Lessons from Asia*. Advances in Agroforestry vol. 5. Dordrecht, Netherlands: Springer.
- Mead DJ. 2004. Agroforestry. In: *Forests and forest plants*. Vol. 1. *Encyclopedia of life science systems*. Oxford, UK: EOLSS Publishers. pp 324–55.
- Millennium Ecosystem Assessment. 2005. *Ecosystems and human well-being: synthesis*. Washington DC, USA: Island Press.
- Minang PA, van Noordwijk M, Freeman OE, Mbow C, de Leeuw J, Catacutan D, eds. *Climate-smart landscapes: multifunctionality in practice*. Nairobi, Kenya: World Agroforestry Centre (ICRAF).
- Nair PVR, Garrity DPN. 2012. *Agroforestry: the future of global land use*. Dordrecht, Netherlands: Springer.
- Namirembe S, Leimona B, van Noordwijk M, Minang P, eds. 2017. *Co- investment in ecosystem services: global lessons from payment and incentive schemes*. Nairobi, Kenya: World Agroforestry Centre (ICRAF). <http://www.worldagroforestry.org/sd/environmental-services/PES>.
- Neyra-Cabatac NM, Pulhin JM, Cabanilla DB. 2012. Indigenous agroforestry in a changing context: the case of the Erumanen ne Menuvu in Southern Philippines. *Forest Policy & Economics* 22:18–27.
- [OECD] Organization for Economic Co- operation and Development. 2011. *Towards green growth: a summary for policy makers*. Paris, France: Organization for Economic Co- operation and Development.
- Orwa C, Mutua A, Kindt R, Jamnadass R, Simons A. 2009. *Agroforestree Database: a tree reference and selection guide. Version 4.0*. Nairobi, Kenya: World Agroforestry Centre (ICRAF). <http://www.worldagroforestry.org/output/agroforestree-database>.
- Perdana A, Budidarsono S, Kurniawan I, Roshetko JM. 2013. Rapid Market Appraisal (RMA). In: van Noordwijk M, Lusiana B, Leimona B, Dewi S, Wulandari D, eds. *Negotiation- support toolkit for learning landscapes*. Bogor, Indonesia: World Agroforestry Centre (ICRAF) Southeast Asia Regional Program. pp 52–54. <http://www.worldagroforestry.org/downloads/Publications/PDFS/B17645.pdf>.

Roshetko JM, Snelder DJ, Lasco RD, van Noordwijk M. 2008. Future challenge: a paradigm shift in the forestry sector. In: Snelder DJ, Lasco R, eds. *Smallholder tree growing for rural development and environmental services. Lessons from Asia*. Advances in Agroforestry vol. 5. Dordrecht, Netherlands: Springer. pp 453–485.

Roshetko JM, Rohadi D, Perdana A, Sabastian G, Nuryartono N, Pramono AA, Widayani N, Manalu P, Fauzi MA, Sumardamto P, Kusumowardhani N. 2013. Teak agroforestry systems for livelihood enhancement, industrial timber production, and environmental rehabilitation. *Forests, Trees, and Livelihoods* 22 (4):241–256. DOI: 10.1080/14728028.2013.855150.

Van der Wolf J, Gram G, Bukomeko H, Mukasa D, Giller O, Kirabo E, Angebault C, Vaast P, Asare R, Jassogne L. 2017. *The shade tree advice tool*. CCAFS Info Note. Copenhagen, Denmark: CGIAR Research Program on Climate Change, Agriculture and Food Security. <https://ccafs.cgiar.org/publications/shade-tree-advice-tool#.WjjWDjcxXD4>. Tool: <http://shadetreeadvice.org/>.

Van der Wolf J, Jassogne L, Gram G, Vaast

P. 2016. Turning local knowledge on agroforestry into an online decision- support tool for tree selection in smallholders' farms. *Experimental Agriculture* 1–17. <http://dx.doi.org/10.10107/S001447971600017X>.

Van Noordwijk M. 2005. *RUPES typology of environmental service worthy of reward*. Bogor, Indonesia: World Agroforestry Centre (ICRAF) Southeast Asia Regional Program. <http://www.worldagroforestry.org/downloads/Publications/PDFS/wp13952.pdf>

Van Noordwijk M, Coe R, Sinclair F. 2016. *Central hypotheses for the third agroforestry paradigm within a common definition*. Working paper 233. Bogor, Indonesia: World Agroforestry Centre (ICRAF) Southeast Asia Regional Program. DOI: <http://dx.doi.org/10.5716/WP16079.PDF>.

Van Noordwijk M, Mbow C, Minang PA. 2015. *Trees as nexus for Sustainable Development Goals (SDG's): agroforestry for integrated options*. Policy Brief 50. Nairobi, Kenya: ASB Partnership for the Tropical Forest Margins.

Van Noordwijk M, Tata HL, Xu J, Dewi S, Minang PA. 2012. Segregate or integrate for multifunctionality and sustained change through rubber- based agroforestry in Indonesia and China. In: Nair PVR, Garrity DPN. *Agroforestry: the future of global land use*. Dordrecht, Netherlands: Springer. pp 69–104.

Visco R. 2011. *National case study on agroforestry policy in the Philippines*. Final report. Rome, Italy: Food and Agriculture Organization of the United Nations.

Wangpakapattanawong P, Finlayson R, Öborn I, Roshetko JM, Sinclair F, Shono K, Borelli S, Hillbrand A, Conigliaro M. 2017. *Agroforestry in rice-production landscapes in Southeast Asia: a practical manual*. Bangkok, Thailand: Food and Agriculture Organization of the United Nations Regional Office for Asia and the Pacific, Bogor, Indonesia: World Agroforestry Centre (ICRAF) Southeast Asia Regional Program.

Zomer RJ, Neufeldt H, Xu J, Ahrends A, Bossio D, Trabucco A, van Noorwijk M, Wang M. 2016. Global tree cover and biomass carbon on agricultural land: the contribution of agroforestry to global and national carbon budgets. *Scientific Reports* 6:1–12.

